

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ
FACULTY OF ARTS AND SCIENCES

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Tarihçe

Tel: +90 (312) 210 31 01

Fax: +90 (312) 210 31 00

<http://www.fef.metu.edu.tr>

E-mail: fehd@metu.edu.tr

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	2
1. FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DEKANLIĞI	4
2. BÖLÜMLERİN TARİHÇELERİ	6
2.1. Matematik Bölümü	6
2.2. Kimya Bölümü	9
2.3. Fizik Bölümü	11
2.4. Biyoloji Bölümü	14
2.5. Psikoloji Bölümü.....	17
2.6. Sosyoloji Bölümü.....	20
2.7. İstatistik Bölümü	22
2.8. Felsefe Bölümü.....	24
2.9. Tarih Bölümü	29
3. FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DEKANLARIYLA SÖYLEŞİ	32
3.1. Kuruluş Yılları	34
3.2. Zor Yıllar	43
3.3. Geleceğe Yöneliş	47
3.4. Kaynaklar.....	49
4. Dekanlarımız	50

ÖNSÖZ

Kurumlar, geleneklerini oluşturabildikleri ve bu geleneklerini nesilden nesile aktarabildikleri boyutta ayakta kalırlar. Kurumsal hafızanın oluşması ve aktarılması bu çerçevede büyük önem taşımaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) kuruluşundan bu güne değin geçen 57 yıllık süre içerisinde çok kısaca “ODTÜ Ruhu” dediğimiz kavram içerisinde bu gelenekleri oluşturmuş ve günümüze taşımıştır. Üniversitemizin kuruluşundan hemen 2 yıl sonra 1959 yılında kurulmuş olan Fen Edebiyat Fakültesi (FEF) de doğal olarak bu süreçte çok önemli bir rol oynamış ve kendi gelenekleri ve katkılarıyla ODTÜ’nün temel taşlarından birisi olmuştur.

Bu tarihçe çalışması, Fakültemiz kurumsal hafızasına katkı sunmak amacıyla FEF bölümlerinin kuruluşlarından bugüne kadar geçen süredeki gelişmeleri kısa hatırlatma niteliğinde hazırlanmıştır. Bu özet tarihçede amacımız fakültemiz ve bölümlerimizle ilgili önemli gelişmeleri kayıt altına alarak siz değerli mensuplarımız ve ODTÜ’lülerle paylaşmaktır.

ODTÜ 1956 yılında kurulduğunda Mimarlık, Makine Mühendisliği gibi bazı bölümlerin yanında Matematik Bölümü de az sayıdaki öğretim görevlisiyle diğer bölümlere ders veren küçük bir bölüm olarak kuruluştaki yerini almıştı. Fen Edebiyat Fakültesi 1959 yılında Beşeri İlimler Bölümüyle aynı zamanda kuruldu. Matematik Bölümünün FEF’e bağlanmasıyla, fakülte kuruluşunda 2 bölümlü bir yapıdaydı. 1960 yılında Teorik Fizik, Fizik ve Kimya Bölümlerinin kurulmasıyla fakültedeki bölüm sayısı 5’e yükseldi. Şu anda, FEF bünyesinde Biyoloji, Moleküler Biyoloji ve Genetik, Kimya, Matematik, İstatistik, Fizik, Tarih, Felsefe, Psikoloji ve Sosyoloji bölümleri olmak üzere toplam 10 bölüm bulunmaktadır. Bu bölümlerimizin kuruluşlarına baktığımızda bazılarının farklı isimlerle kurulduklarını, hatta bazılarının başka fakülteler içerisinde kurulup sonradan FEF’e katıldıklarını görmekteyiz.

Fakültemiz gelişimini aşağıdaki belli başlı kilometre taşları ile kısaca özetleyebiliriz:

- Sosyoloji ve Psikoloji Bölümleri’nin temeli olan *Sosyal Bilimler Bölümü* veya o zamanki adıyla *Beşeri İlimler Bölümü* 1959’da kuruldu. 1982’de bu bölümün ikiye ayrılmasıyla Psikoloji ve Sosyoloji Bölümleri kuruldu. Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) kuruluşu ve YÖK Yasası’nın hazırlandığı 1980’li yıllarda bir süre Sosyoloji, Psikoloji ve Felsefe Bölümleri tek bölüm olarak hizmet veriyse de yapılan itirazlar sonucu 1982’de Sosyoloji, Psikoloji ve Felsefe ayrı bölümler olarak kabul edildi.
- 1960 yılında Teorik Fizik Bölümü, Fizik Bölümü ve Kimya Bölümleri kurulmuş, fakat 1970 senesinde Teorik Fizik ve Fizik Bölümleri birleşip tek bir Fizik Bölümü olarak varlıklarını sürdürmüştür.
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde İstatistik eğitimi’nin başlaması 1960’lı yılların başlarına denk gelmektedir. İlk “İstatistik” ve “Olasılık” dersleri, 1962-1963 Akademik yılında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi içerisindeki o zamanki adıyla İktisat ve İstatistik Bölümü tarafından önerilmiştir. Bu bölüm, 1975-1976 akademik yılında

İktisat Bölümü ve Uygulamalı İstatistik Bölümü adlarıyla yeniden yapılandırılmıştır. Bir yıl sonra ise, FEF içerisinde Yöneylem ve İstatistik Bölümü adıyla yeni bir bölüm kurulmuştur. Bu bölümler aracılığıyla, İstatistik eğitimi 1981-1982 akademik yılına kadar devam etmiş, 1981’de YÖK’ün kurulmasıyla birleştirilerek Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde İstatistik Bölümü adını alarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

- Biyoloji Bölümü gelişmesine önceleri Kimya Bölümü içerisinde başlamış ve daha sonra 1964 yılında ayrı bir bölüm olarak kurulmuştur. Bugün aynı bölüm elemanlarının görev yaptıkları Biyoloji ve Moleküler Biyoloji ve Genetik isimli 2 bölüm bulunmaktadır. Bunlardan Moleküler Biyoloji ve Genetik programı 1996 yılında kurulmuştur.
- Tarih dersleri önceleri ODTÜ’de yalnızca Devrim Tarihi olarak başlamış, YÖK’ten sonra 1982 senesinde bugünkü Tarih Bölümü kurulmuştur.

ODTÜ Kayıtları, ilk Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarını John L. Lounsbury (1958-1959) ve A. N. Hunter (1959-1960) olarak göstermektedir. Daha sonraki yıllarda Türk bilim insanları dekanlık görevini yürütmüştür. Dekanlarımız ve dönemlerine ileride yer vereceğiz.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Ersan AKYILDIZ
Dekan
Fen Edebiyat Fakültesi

Mart 2014 ANKARA

1. FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde altı Temel ve Uygulamalı Bilimler Bölümleri olan Biyoloji, Fizik, Kimya, İstatistik ve Matematik Bölümlerinin yanında Sosyal Bilimler Bölümleri olan Felsefe, Psikoloji, Sosyoloji ve Tarih Bölümlerini barındırmaktadır.

FEF'nin tüm bölümleri geniş bir perspektifte zorunlu ve seçmeli derslerden oluşan programları ile yüksek kalitede lisans ve lisansüstü eğitim vermektedirler. Öğrencilere güçlü ve sağlam teorik ve uygulamalı altyapı kazandırmak amacıyla geliştirilen bu dersler, FEF mezunlarının sanayide ve akademik dünyada aranan adaylar olmasını sağlamaktadır.

FEF öğrencileri Üniversitedeki çift anadal programını takip ederek Mühendislik ve İdari Bilimler Bölümlerinden ikinci bir lisans diploması alarak mezun olabilirler. Ayrıca, öğrencilere diğer alanlardaki birikimlerini arttırabilmek gibi eşsiz bir fırsat sunan yandal programlarını da takip edebilirler.

Fakültenin çok değerli akademisyenleri Üniversite genelindeki toplam bilimsel yayınların yarısına yakınına üretmektedirler. Aynı zamanda, Fakülte öğretim elemanları Üniversitedeki Biyokimya, Biyoteknoloji, Polimer Bilimi ve Teknolojisi, Mikro ve Nano Teknoloji, Güneş Enerjisi, Yeryüzü Bilimleri, Arkeometri, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları, Sosyal Politika, Sosyal Antropoloji, Bilim ve Teknoloji Politikaları Çalışmaları, Asya Çalışmaları, Avrasya Çalışmaları, Aile Psikolojisi, Kriptografi, Aktüerya, Finansal Matematik ve Bilimsel Hesaplama gibi çok çeşitli disiplinlerarası programlara destek vermektedirler.

2. BÖLÜMLERİN TARİHÇELERİ

2.1. Matematik Bölümü

ODTÜ 1956 yılında kurulduğunda Matematik Bölümü, az sayıdaki öğretim elemanı ile yalnızca diğer bölümlere ders veren küçük bir birim iken, 1959 yılında Fen Edebiyat Fakültesi'ne bağlı ayrı bir bölüm oldu. 1960'lı yılların başında ODTÜ, Ford Vakfı'ndan fen ve matematik alanlarındaki araştırmaları ve eğitimi desteklemek için uzun süreli bir maddi destek aldı. Bu yardımın Bölüme katkısı çok büyük oldu. Yardımın etkisiyle saygın bir çok araştırmacı Bölümü ziyaret etmiş ve araştırma faaliyetleri büyük ölçüde artmıştır. Cahit Arf ve Gündüz İkedü'nün katılımıyla, ODTÜ Matematik Bölümü yurtdışındaki Türk matematikçileri için bir çekim merkezi haline geldi. Bu dönemde lisans ve lisansüstü ders programları gözden geçirildi ve yenilendi. İlk lisans dereceleri 1964-1965 akademik yılında, ilk yüksek lisans derecesi 1964 yılında ve ilk doktora derecesi ise 1970 yılında verildi.

1971 yılından sonra Bölüm, Kuramsal (Pür) Matematiğe ek olarak Sayısal Analiz ve Yöneylem Araştırması programlarını da açtı.

1976'dan sonra Yöneylem Araştırması grubu Bölümümüzden ayrılarak İstatistik ve Yöneylem Araştırması Bölümü haline geldi. Sayısal Analiz programı Kuramsal Matematiğin yanısıra Uygulamalı Matematik ve Sayısal Analiz adı altında varlığını sürdürdü.

Bölümümüz, 1970'li yılların sonu ve 1980'li yılların başlarında diğer Türk üniversitelerinin lisansüstü matematik programlarını desteklemek amacıyla lisansüstü yaz okulları başlattı. Burada amaçlanan, Türkiye'nin değişik üniversitelerinden, tercihen Anadolu'nun gelişmekte olan üniversitelerinden, lisansüstü öğrencilerini ve aktif matematikçileri bir araya getirmektir.

1980'lerin başındaki zorlu ekonomik koşullara rağmen Bölümümüz araştırma faaliyetlerini devam ettirdi ve yurt dışındaki matematikçilerle işbirliğini sürdürdü. Yurt içinde ve dışında uluslararası konferanslar ile konuk öğretim üyeleri değişimleri gerçekleştirildi. Özellikle, Dusseldorf ve Wuppertal'daki Fonksiyonel Analiz grupları ve Darmstadt'taki uygulamalı matematik gruplarıyla ortak araştırma faaliyetleri yürütüldü.

Bölüm üyeleri tarafından yıllar içerisinde bir çok uluslararası konferans gerçekleştirildi. Örneğin, 1987 yılında Sayısal Analiz grubu, "Sayısal Analiz Sempozyumu" adında uluslararası bir konferans düzenledi. Bu konferans kısmen ICTP¹ tarafından desteklenmiştir. 1988 yılında Bölümümüz Fonksiyonel Analiz grubu NATO'nun Bilim Ünitesi'nden maddi destek alarak uluslararası "Advanced Studies on Frechet Spaces" (Frechet Uzayları üzerine İleri Çalışmalar) toplantısını düzenledi. Bölümümüz üyeleri her yıl gerçekleştirilen Gökova Geometri-Topoloji

¹ ICTP: International Center of Theoretical Physics, Trieste, İtalya'da bulunan teorik fizik merkezi. Bu gün aynı merkez Abdus Salam Center of Theoretical Physics adıyla çalışmalarına devam etmektedir.

ve Antalya Cebir Günleri konferanslarının düzenlenmesinde aktif görev almışlardır ve halen de almaktadırlar.

Ayrıca, 2001 yılından bu yana her yıl Cahit Arf'ın anısına düzenlenen ve dünyanın en saygın matematikçilerinden birinin davet edildiği "Arf Lectures" (Arf Dersleri) adlı etkinlik Bölümümüz tarafından düzenlenmektedir.

1990'dan sonra lisans ders programı yeniden gözden geçirildi ve daha esnek bir hale getirildi. Zorunlu derslerin sayısı azaltılırken seçmeli derslerin sayısı artırıldı. Kuramsal matematik ve uygulamalı matematik arasındaki duvar ortadan kaldırıldı. Öğrencilerin ilerideki yönelimlerine ilişkin planlarını yaparken daha fazla seçeneğe ve esnekliğe sahip olmaları olanaklı kılındı. Bu arada Matematik Bölümü, tüm Üniversite tarafından benimsenmeden önce, "Çift Anadal Programı" uygulamasına ilk başlayan bölüm oldu ve bu konuda ODTÜ'ye öncülük etti.

1998 yılında Bölümümüz kendi talebiyle ve Fen Edebiyat Fakültesi'nin verdiği destekle dış değerlendirme sürecinden geçti. Bir akreditasyondan farklı olarak, Bölüm'ün kendini güncelleştirebilmesi, eksiklerini görüp giderebilmesi amacıyla yapılan bu değerlendirme sonucunda Dış Değerlendirme Komitesi'nin önerileri Bölüm tarafından değerlendirilerek yaşama geçirilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda Bölümümüz, ODTÜ içinde Kriptografi, Bilimsel Hesaplama, Finansal Matematik, Aktüerya konularında disiplinlerarası çalışmalar başlatmak için girişimlerde bulunmuş ve 2002 yılında Uygulamalı Matematik Enstitüsü'nün kurulmasına öncülük etmiştir. Kuruluşundan bu yana Matematik Bölümü ve Uygulamalı Matematik Enstitüsü işbirliği içinde olmuştur. Bölümümüz öğretim elemanları halen bu enstitüde yöneticilik yaparak, dersler ve seminerler vererek, lisansüstü tezler yöneterek katkılarını sürdürmektedir.

Bölümümüz lisansüstü programları 2003 yılında tekrar gözden geçirilerek, öğrencilerin doğrudan lisans sonrası doktora çalışmalarına başlamasını olanaklı kılan Bütünleşik Doktora Programı ana lisansüstü program haline getirilmiş ve yüksek lisans programına öğrenci alımı durdurulmuştur.

Geçmiş yıllarda Bölümümüzden Cahit Arf, Gündüz İkedâ ve Tosun Terzioğlu TÜBİTAK Bilim Ödülü almışlardır. Bunun dışında, Bölümümüz elemanları, 8 TÜBİTAK Bilim ve Teşvik Ödülü, 5 Sedat Simavi Ödülü, 1 Mustafa Parlar Vakfı Bilim Ödülü, 5 Mustafa Parlar Vakfı Teşvik Ödülü ve 3 İkedâ Ödülü almıştır. Ayrıca, 3 öğretim elemanımız TÜBA-GEBİP (Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Ödüllendirme Programı) çerçevesinde desteklenmişlerdir. 2013 yılında, Bölümümüz QS kuruluşunun yaptığı sıralamada alanında dünyadaki en iyi 200 bölüm arasında gösterilmiştir.

Bölümümüz öğretim elemanı sayısı yıllar içinde iniş ve çıkışlar göstermiştir. 2013 yılında Matematik Bölümünde 5 tanesi yabancı uyruklu olmak üzere 38 öğretim üye ve görevlisi, ve 15 tanesi ÖYP (diğer üniversiteler adına öğretim üyesi yetiştirme programı) çerçevesinde olmak üzere toplam 54 araştırma görevlisi görev yapmaktadır.

Matematik Bölümü 2013 yılı sonuna kadar 125'i doktora olmak üzere yaklaşık olarak 2950 mezun vermiştir. Doktora mezunlarının 67'si ise derecelerini son 10 yıl içinde almışlardır.

2.2. Kimya Bölümü

ODTÜ’de bir Kimya Bölümü kurulması fikri 1959 yılında Vedat B. Enüstün’ün ODTÜ’ye katılmasıyla oluşmuş; Mayıs 1960’da Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Bahattin M. Baysal’ın profesörlüğe yükseltilerek ODTÜ’ye atanması ve Kurucu Bölüm Başkanlığı görevini yüklenmesiyle hayata geçirilmiştir. Bölüme aynı yıl içinde öğrenci alınmış ve derslere güz döneminde başlanmıştır. İlk üç yıl boyunca dersler ve laboratuvarlar Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) arkasındaki ek binalarda ve ilave edilen barakalarda yapılmıştır.

Kimya Bölümü bugünkü yerleşkedeki binalarına 1965 yılında taşınmıştır. Beş bloktan oluşan Bölümün ilk binaları olan ve bugün B ve C olarak adlandırılan ikiz bloklar 01.10.1964 tarihinde tamamlanmıştır. Analitik Kimya ve Genel Kimya laboratuvarları ile Kimya Amfisini içeren A bloğu 30.07.1968, O (ofisler) ve D blokları (polimer, organik laboratuvarları ve Teorik Kimya Bölümü) kısmı 03.02.1974 ve C bloğuna kat ilavesi (seminer odasının bulunduğu kat) 01.09.1978 tarihinde bitirilmiştir.

ODTÜ’nün; ülkede o sıradaki mevcut üniversitelerden farklı bir anlayışla eğitim-öğretimi, hem de İngilizce dilinde, verecek bir irade ile kurulmuş olması, bölüme öğretim elemanı seçimini ve laboratuvarların donatılmasını çok önemli kılıyordu. Bu anlayış ile kısa sürede alt yapı ve akademik kadro için çalışmalar başlamış ve çeşitli kurumlarda görev yapmakta olan, yurtdışında doktora yapmış elemanlar kazanılarak, 5 öğretim üyesi ve 4 asistandan oluşan çekirdek kadro ile yola çıkılmıştır. Bölümün ilk öğretim elemanları Bahattin M. Baysal, Vedat B. Enüstün, Raşit Tolun, Lütfi Karasoy ve Mutena Yörükoğlu, ilk asistanlar ise Turgut Balkaş, M. Sacit Başol, Baylan R. (Ersoy) Türkmen ve Güneri Akovalı’dır.

Bölüm ilk lisans mezunlarını 1963 yılında vermiştir. Bu mezunlar 1960 yılında 2. sınıfa transfer öğrenci olarak kabul edilen, dördü Ürdün’den ve biri Irak’tan gelen 5 yabancı uyruklu öğrencidir.² Dört yıllık eğitimlerinin tümünü Bölümde tamamlayarak 1964 yılında mezun olan ilk öğrenciler ise Hasan Niyazi Erten, Mete Enuysal ve Yakup Mehmet’tir.

Bölümde lisans eğitiminin yanı sıra lisansüstü çalışmalar da hemen kuruluş sonrası başlatılmıştır. İlk yüksek lisans mezunu Ertuğrul H. Ergöz (1964) ve ilk doktora mezunları Namık K. Tunalı (1967), Ulviye (Yücelik) Özer (1968), M. Sacit Başol (1968) ve Güneri Akovalı’dan (1968) sonra her düzeydeki eğitim yoğunlaşarak sürmüştür. 2013 yılı sonuna gelindiğinde Bölümden mezun olan lisans öğrencileri 2901, yüksek lisans mezun sayısı 954 ve doktora mezunları 241’e ulaşmıştır.³

² 1963 yılında ODTÜ Kimya Bölümünden mezun olan yabancı öğrenciler: Irak’dan Tawfik Abdulkerim Elbermaiy; Ürdün’den: Ali Shaker Mahasneh, Muhammad Anwar Abu Nijmeh, Tawfik Abdulkerim Amereh, Jamal Nijen S. Shbail’tir.

³ Verilen yüksek lisans ve doktora mezunu sayılarına, bölüm öğretim üyelerinin PST, BTECH vb. disiplinlerarası EABD’lerde yönettikleri tezler dahildir (162 yüksek lisans ve 43 doktora disiplinlerarası EABD).

Bölümün ilk yıllarında, laboratuvarların donatılmasında 1961-1972 arasında üniversiteye sağlanan Ford Vakfı yardımları yararlı olmuştur. Proje kapsamında, ülkedeki ilk Co-60 Gamma Işınları Kaynağı, ilk Büyüklükçe Ayırma Kromatografi (Gel Permeation Chromatography) cihazı, ilk Elektron Mikroskop, ilk Nükleer Magnetik Rezonans Spektrometresi ve ilk Elektron Spin Rezonans Spektrometresi ODTÜ Kimya Bölümü laboratuvarlarına alınmış ve yoğun bir şekilde araştırmalarda kullanılmıştır.

Kuruluştaki 5 öğretim üyesi ile başlayan bölüm akademik kadrosu, 2009 yılı sonunda 40 öğretim üyesine kadar yükselmiştir. Son yıllarda emeklilik nedeniyle sayı azalmıştır; 2013 Eylül itibarıyla Kimya Bölümünde 33 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Bölümde gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar kuruluştan bu yana geçen 53 yıl içinde büyük aşamalar kaydetmiştir. Yurtdışı makale sayısı 1960-1969 döneminde 4 iken, bu sayı 2000-2009 arasında 983'e çıkmıştır. Yıllık ortalama makale sayısı 120-140 arasında değişmektedir.

ODTÜ Kimya Bölümünde görev yapmış 9 öğretim üyesi ülkemizin en prestijli temel bilim ödülü olan TÜBİTAK Bilim Ödülünü kazanmıştır.

2.3. Fizik Bölümü

ODTÜ Fizik Bölümü 1960 yılında Teorik Fizik ve Fizik Bölümü olarak iki bölüm halinde kurulmuştur. 1970-71 öğretim yılında iki bölüm birleşerek bugünkü halini almıştır. Kurulduğu günden bu yana bölüm başkanları:

- 1960 – 1966 Erdal İnönü (Teorik Fizik Bölümü)
- 1966 – 1968 Ferit Öktem (Teorik Fizik Bölümü)
- 1968 – 1969 Feza Gürsey (Teorik Fizik Bölümü)
- 1969 – 1970 Cengiz Yalçın (Teorik Fizik Bölümü)
- 1960 – 1969 Adnan Şaplakoğlu (Fizik Bölümü)
- 1969 – 1970 Perihan Tolun (Fizik Bölümü)

İki bölümün birleşmesinden sonra:

- 1970 – 1973 Hakkı Öğelman
- 1973 – 1978 Cengiz Yalçın
- 1978 – 1983 Mehmet Tomak
- 1983 – 1987 Cengiz Yalçın
- 1987 – 1988 Dilhan Eryurt (Ezer)
- 1988 – 1993 Şinasi Ellialtıoğlu
- 1993 – 1996 Mehmet Tomak
- 1996 – 2011 Sinan Bilikmen
- 2012 – Mehmet Zeyrek

Bölümün akademik kadrosu, yönetimde de pek çok kereler aktif olarak yer almışlardır. Fen Edebiyat Fakültesi'nde dekanlık yapan bölüm üyelerimiz: Erdal İnönü (1964-1970); Dilhan Eryurt (Ezer) (1988-1993); Halil Kırbıyık (1993-1996); Mehmet Tomak (1996-2002); Cüneyt Can (2008-2012).

1960-65 yılları arasında ofis ve dersler barakalarda bulunmaktaydı. 1965-68 yıllarında ofis ve dershaneler şimdiki matematik binasına taşınmıştı. 1968-74 yıllarında ofis ve derslikler S-binasına alındı. Dersler genelde U-3 amfisi ve S-binasında yapılıyordu.

Bölüm ilk mezunlarını lisansta 1963 yılında (Ahmet Halil Saleh); yüksek lisansta 1966 yılında (Hüseyin Akçay, Erol Aygün); doktorada ise 1967 yılında (Ali İmre Usseli) vermiştir.

Fizik ikiz binalarından ilki 1965 ikincisi de 1971 yılında tamamlandı. P sınıflar binası ise 1978 yılında açıldı.

Ford Vakfı ve AID ajansının yardımları eğitim ve araştırma laboratuvarlarının Fizik ikiz binalarında kurulmasında çok yardımcı olmuştur.

70'li yılların başında Gell-Mann, Mössbauer ve Lee gibi Fizik Nobel ödüllü bilim adamlarının

Bölümü ziyaret edip seminerler vermeleri Feza Gürsey ve Erdal İnönü hocalarımız sayesinde olmuştur. Son olarak bölümümüzün 50. kuruluş yılı 2010'da Nobel ödüllü Gerard 't Hooft bölümümüzü ziyaret etmiştir.

Fizik Bölümünde ilk on yılda yüksek enerji fiziği, matematiksel fizik, katı hal fiziği, astrofizik, nükleer fizik çalışmaları başlatılmıştır. Plazma fiziği, güneş enerjisi, lazer fiziği ve bu konularla ilgili yandallardaki çalışmalarla bölümümüz kuruluşunun ilk yirmi yılında fiziğin geniş bir spektrumunda araştırma ve eğitim çalışmalarına girmiştir.

Bölümdeki ilk araştırma çalışmaları, Erdal İnönü, Feza Gürsey ve Cavid Erginsoy gibi artık adları ölümsüzleşmiş fizikçiler tarafından başlatılmıştır. Bu çalışma alanlarından başlıcaları: Nötron Aktarımı (1960 / Erdal İnönü), Yüksek Enerji Fiziği (1966 / Feza Gürsey), Radyo Karbon (C-14) (1966 / Kemal Kurdaş), Atomik Hüzme (1968 / Adnan Şaplakoğlu), Nükleer Teori (1968 / Cengiz Yalçın), Katıhal Fiziği (1967 / Cavid Erginsoy), Yarıiletken Teknolojisi (1968 / Mehmet Rona), Astrofizik (1970 / Hakkı Ögelman), Matematiksel Fizik (1970 / Ferit Öktem), Plazma Fiziği (1972 / Ordal Demokan), Teorik Astrofizik (1973 / Dilhan Eryurt Ezer), Güneş Enerjisi (1974 / Hakkı Ögelman), Atmosferik Fizik (1975 / Yurdanur Tulunay), Lazer Fiziği (1980 / Ramazan Aydın).

Fizik Bölümünde bu çalışmalarla paralel olarak kurulan ilk laboratuvarlar: Yüksek Enerji Laboratuvarı, Atomik Hüzme Laboratuvarı, Mössbauer Sistemi, Plazma Fiziği Laboratuvarı, Güneş Enerjisi Laboratuvarı, Yarıiletken Teknolojisi Laboratuvarı, Termoisıma Laboratuvarı, ESR Laboratuvarı oldu. 1991 yılında kampüste küçük bir gözlemevi de kuruldu. İlerki yıllarda bu laboratuvarlara ek olarak:

- Katıhal Karakterizasyon Laboratuvarı (Mehmet Parlak)
- X-ray Saçılım Laboratuvarı (Hüsnü Özkan)
- Ultrashort Lazer Laboratuvarı (Sinan Bilikmen)
- TeraHertz Laboratuvarı (Hakan Altan)
- Optoelektronik Laboratuvarı (Hakan Altan, Sinan Bilikmen, Halil Berberoğlu)
- LIBS ve Double RF Plazma Laboratuvarı (Sinan Bilikmen)
- Güneş Enerjisi Laboratuvarı, GÜNAM (Raşit Turan, Çiğdem Erçelebi, Mehmet Parlak)
- Uzay Kameraları Araştırma Laboratuvarı (Akif Esendemir, İbrahim Günal)
- Termal ve Optik Uyarmalı Lüminesans Laboratuvarı (Enver Bulur)
- Hesaplamalı Fizik Laboratuvarı (Şinasi Ellialtıoğlu)
- Hesaplamalı Moleküler Fizik Laboratuvarı (Şakir Erkoç)
- Yoğun Madde Benzetim Laboratuvarı (Mehmet Tomak)
- DeneySEL Yüksek Enerji Fiziki Emülsiyon Film Tarama ve Analiz Laboratuvarı (Ali Murat Güler)
- Yüksek Enerji Fiziği Yarı-Otomatik Emülsiyon Laboratuvarı (Mehmet Zeyrek)
- Taramalı Uç Mikroskopisi ve Grafen Laboratuvarı (Ahmet Oral)
- Nano Optik Laboratuvarı (Alpan Bek)

birimleri de kullanıma açıldı.

Laboratuvar çalışmalarının yanı sıra, hesaplama alanlarında da Fizik Bölümü öncü olmuştur. 1975 yılında ilk bilgisayar INTERDATA, Ed Utiger tarafından ısmarlanmış; bu bilgisayar 1978'de üst modele yükseltilmiştir. İlk kişisel bilgisayar (PC) 1986 yılında bölümümüze alınmış; 1991-92 yıllarında ilk UNIX kümesi (fakülte ve bölüm ağı ile diğer sunucular) oluşturulup, toplamda 286 CPU'luk, 16 PC'den oluşan ilk öğrenci hesap laboratuvarı da bu yıllarda faaliyete geçmiştir.

Fizik Bölümü öğretim elemanlarının yıllık yayın ortalamaları 1998 yılından itibaren 110 civarında olmuştur. Bölüm ODTÜ'de bu konuda ilk 2 bölüm arasında yer almaktadır. 2009 yılında IDB tarafından eğitim ve araştırmada başarılı bulunularak ödüllendirilmiştir.

2001 yılında uluslararası fizik olimpiyatını organize eden bölümümüz 70 ülke tarafından takdir edilmiştir. Fizik Bölümü öğretim üyelerinden Ordal Demokan, İbrahim Günel ve Sinan Bilikmen lise öğrencilerini uluslararası fizik olimpiyatlarına yetiştirmekte öncü olmuşlar ve başarılı öğrencilerin bölümümüzü seçmelerine katkıda bulunmuşlardır.

Fizik Bölümünde halen 32 profesör, 14 doçent, 1 yardımcı doçent ve 2 uzman ve toplam 51 asistan çalışmaktadır, 19 asistanımız ÖYP kadrosundadır. Fizik Bölümünde her yıl ortalama 60 lisans, 17 yüksek lisans ve 9 doktora öğrencisi mezun olmaktadır (Bu sayılar son 8 yılın ortalamalarını göstermektedir).

2006 yılından başlayarak Fizik Bölümünün de organizatörlerinden olduğu ISSCSMB "International Summer School and Conference on HEP: Standard Model and Beyond" (Uluslararası Yüksek Enerji Fiziği Konferansı ve Yaz Okulu: Standart Model ve Ötesi) okul ve konferansları düzenlenmektedir. Bu serinin son toplantısı 2012 yılında yapılmıştır. Bu serinin bildirileri 2006 yılında Springer Proceedings in Physics 118'de ve 2007-2008 toplantılarının bildirileri ise TAEK tarafından Gokova Proceedings adı altında basılmıştır. Bu yayınların editörlüklerini T. Aliev, M. Serin ve N. K. Pak yapmıştır. 2004 yılından başlayarak Fizik Bölümünün de organizatörlerinden olduğu NanoTR konferans serisi düzenlenmektedir. Bu serinin son toplantısı 2013 yılında Erzurum'da düzenlenmiştir. Konferansın bildirileri Applied Surface Science dergisinde basılmakta ve son sayının editörlüğünü Raşit Turan yapmaktadır.

2.4. Biyoloji Bölümü

Biyolojik Bilimler Bölümünün kurulması için yürütülen ilk çalışmalar 1960'ların ikinci yarısında başlamıştır. 1967-1968 yıllarında, o sırada Üniversitemizi ziyaret eden ve DNA'nın yapısının keşfine katkısı ile Modern Biyolojinin mimarları arasında yer alan James Watson'un da önerileri doğrultusunda "Modern Biyoloji" alanında araştırma etkinliklerini sürdürecektir bir birim kurulması fikri benimsenmiştir. Kuruluşu gerçekleştirmek üzere Ford Vakfı'ndan parasal destek sağlanmış, ve birimin ilk öğretim üyeleri Biyolog Feriha Erman ile Botanikçi Marcel Bastin (Belçikalı) Kimya Bölümü bünyesinde göreve başlamışlardır. Gruba daha sonra 1969'da İnci Özer katılmış, 1970'de ise grup Kimya Bölümünden ayrılıp, S-Binasında (FEF Dekanlık Binası) Modern Biyoloji Programı adıyla doğrudan Dekanlığa bağlanmıştır. Bu arada Feriha Erhan ayrılmış, Bastin programın idari işleri ile görevlendirilirken, moleküler düzeyde araştırmalar yapmaya yönelik olarak laboratuvarlar kurulmak üzere yatırımlar yapılmaya başlanılmıştır. Richard Burger, Françoise Dubois Aktan (İsviçreli), Mahboob Qureshi gibi yabancı araştırmacıların da ekibe katılması ile diğer bölümlerin öğrencilerine genel biyoloji, genetik, mikrobiyoloji ve biyokimya gibi dersler verilmeye, kimya yüksek lisans öğrencileri ile de tez çalışmaları yürütölmeye başlanmıştır.

1972'de İnci Özer ve Françoise Aktan'ın Programı iki kişi olarak devam ettirdiklerini görüyoruz. O yıllarda Dekan olan Bahattin Baysal'ın inisiyatifi ile projenin şekli değişmiş, tam kapsamlı bir "Bölüm kurulması" gündeme gelmiştir. 1973-1975 yılları arasında sırası ile İnci Togan (asistan), Şendoğan Gülen, Doğan Alpsan (asistan), Meral Yücel (asistan), Denis Alexander, Mehmet Şimşek (1969 yılında Moleküler Biyoloji alanında Doktora yapmak üzere ABD'ye gönderilmiştir) ve Aykut Kence gruba katılmışlardır. 1975'te Üniversite Akademik Konseyi kararıyla artık "Modern Biyoloji Programı" "Hayat Bilimleri Bölümü" adı ile özgün lisans ve lisansüstü eğitim veren bir "Bölüm" olarak yeniden yapılanmıştır. Böylece ODTÜ Ülke eğitiminde bir ilke daha imzasını atmıştır. İlk yıl 20 öğrencilik bir kontenjanla lisans eğitimi başlamış, Yıldırım Doğruyol ve Gelincik Kıcıman ilk öğrenciler olarak birinci sınıfa başlamışlar ve 1979 yılında Bölümün ilk mezunları olmuşlardır.

Öğretim üyesi kadrosu da, zaman içerisinde genişlemiştir. 1975-1977 yılları arasında Emel Arınç (Biyokimya, Toksikoloji), Vasıf Hasırcı (Biyomateryaller), Gürdal Alaeddinoğlu (Mikrobiyoloji), Sema Ergezen (Endokrinoloji, Gelişme Biyolojisi), Mine Kışlalıoğlu (Ekoloji), Özcan Özdamar (Biyofizik) gruba katılmışlardır. Gelişen alan çeşitliliğine paralel olarak Bölümün adı "Biyolojik Bilimler Bölümü" olarak değiştirilmiştir.

1977-1982'de Bölüm yeni üyelerin katılımıyla (Ewa Doğru, Bilgen Bilgin, Kani Işık, Hasan Bağcı, Ufuk Gündüz, Süha Sükan, Yusuf Tan) genişlemiş, sınıflar giderek dolmuş, mezunların sayısı 1981-1982 itibari ile 29 olmuştur. O yıllardan bu yana, "Modern Biyoloji" deneyinin isabeti mezunlarımızın başarısı ile yıllar geçtikçe kanıtlanmaya devam etmektedir.

1980'lerin ilk yarısında ilk Biyokimya disiplinlerarası lisansüstü programının devreye girdiğini görüyoruz. Ayrıca Darmstadt Teknik Üniversitesi Biyokimya Bölümü ile ODTÜ Biyoloji Bölümü arasında imzalanan bir protokol çerçevesinde, ODTÜ'de bir Biyoteknoloji Merkezi kurma hedefine yönelik bugünkü Biyoteknoloji Araştırma Ünitesi binası yapılmış ve BMFD'den ortak bir biyoteknoloji projesi kapsamında sağlanan maddi destekle, kurulacak araştırma merkezinin cihaz alt yapısı oluşturulmaya başlanmıştır. Aynı zamanda Biyoteknoloji disiplinlerarası lisansüstü programı kurulmuştur. Sanayi ile işbirliğinin ilk örnekleri bu yıllarda yürütülen bazı Döner Sermaye projeleri ile hayata geçirilmiştir.

1980'ler bir taraftan Dünya'da Biyoloji alanında yaşanan devrimsel nitelikte gelişmelerin yansımalarına ayak uydurma çabası içerisinde iken, diğer taraftan Ülke siyasi gelişmelerinin Bilim dünyasına olan etkilerinden kaçınılmaz olarak payına düşeni almıştır. Bunlar arasında en fazla akıllarda kalanlar Bilgen Bilgin'nin 12 Eylül sonrası tutuklanıp, jandarmaların kolunda S-binasındaki odasından öğretim üyeleri ve öğrencilerin şaşkın bakışları arasında götürülmesi (ki daha sonra suçlamalardan aklanmış ancak bilim dünyasına tekrar dönmemiştir), YÖK'ün tek, prototip Üniversite ve Bölümler yaratma projesinin sonucu çağdaş ve özgün programı ile Türkiye'deki klasik biyoloji bölümlerinden çok farklı bir profil çizen Bölüm programının bu standartlaşmadan nasibini alması Biyolojik Bilimler olan bölüm adının Biyoloji olarak değiştirilmesi ile bilime müdahalenin ilk örnekleri görülmüştür. Öğretim üyelerinin yine yeni yasalar çerçevesinde Üniversitesinde profesörlüğe yükseltilememesi engeli karşısında ise İnci Özer, Şendoğan Gülen, Kani Işık'nın başka Üniversitelere gitmek zorunda kalmaları ile Bölüm ciddi kan kaybına uğramıştır. 1980'lerde Bölümüne Emine Bayraktaroğlu, Abdulrezzak Memon'un yanısıra, Bölümde yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamlayan ilk öğretim elemanlarının da kadroda yer aldığını görüyoruz (M. Yücel, İ. Togan, M. İşcan ve S. Kocabıyık).

1990'lar ise yeni elemanların katılımı ile (O. Adalı, G. Özcengiz, T. Güray, H. A. Öktem, C. Bilgin, M. Beklioğlu, S. Tont, M. Gürsel, İ. Gürsel, F. Severcan, S. Önde, A. Gözen) bir taraftan kadroda genişleme gözlenirken, diğer taraftan araştırma etkinlikleri de giderek çeşitlenmektedir. 1996 yılında Moleküler Biyoloji ve Genetik Lisans Programı açılmıştır. Yeni program bir taraftan nitelikli öğrencileri Bölümümüze çekerken (Üniversite çapında puana göre Bölüm sıralamasında ilk 3 ya da 4. sırada) diğer taraftan Bölüm elemanları paralel olarak programları farklı 2 lisans programına sınırlı olanaklarla (yer ve maddi olarak) eğitim vermeye başlamışlardır. Biyoloji ders programında formal olmasa bile opsiyonların yer alması, biyoloji yan dal ve çift ana dal programlarının başlaması, Biyoloji Bölümünün de katkı yaptığı Arkeometri Disiplinlerarası Lisansüstü programının kurulması da bu yıllardadır.

2003 yılında yeni Biyolojik Bilimler binasına taşınılmış, böylece modern eğitim ve araştırma olanakları ile çağdaş bir çalışma ortamına kavuşulmuştur. 2006 yılında kurulan iki lisansüstü programda da (Biyomedikal Mühendisliği ve Biyoinformatik) Bölüm elemanlarının aktif katılım ve yoğun çabalarını görüyoruz. Yine 2005 yılında açılan Moleküler Genetik yan dal

programı ile Üniversite çapında bu alana ilgi duyan ve ileride kariyer yapmak isteyen öğrencilere eğitim verilmektedir.

2006 yılından başlayarak öğretim üyesi kadromuzu genç elemanlarla desteklemek üzere yeni öğretim üyesi alımına hız verilmiştir. Bu süreç, Elif Erson (2004), Sreeparna Banerjee (2006) Tülin Yanık (2007), Çağdaş Son (2009), Mayda Gürsel (2010), Mesut Muyan (2011) ve Mehmet Somel'in (2013) katılımları ile devam etmektedir.

Kaynak:

- 1982 Yılı Bölüm Yıllığı
- Ders Katalogları
- İnci Özer (rahmetli) ile kişisel görüşme notları
- Öğretim üyeleri ile görüşmeler
- Semra Kocabıyık ile görüşmeler

Program/Bölüm Başkanları

- 1968 - 1970 Marcel Bastin
- 1970 - 1975 İnci Özer
- 1975 - 1978 Mehmet Şimşek
- 1978 - 1979 İnci Özer
- 1979 - 1980 Aykut Kence
- 1980 - 1983 Gürdal Alaeddinoğlu
- 1983 - 1984 Mehmet Şimşek
- 1984 - 1985 Emel Arınç
- 1985 - 1988 Vasıf Hasırcı
- 1988 - 1994 Aykut Kence
- 1994 - 1997 Feride Severcan
- 1997 - 2000 Gürdal Alaeddinoğlu
- 2000 - 2003 Mesude İşcan
- 2003 - 2006 Semra Kocabıyık
- 2006 - 2009 Zeki Kaya
- 2009 - 2012 Musa Doğan
- 2012 - 2014 Gülay Özcengiz
- 2014 - Orhan Adalı

2.5. Psikoloji Bölümü

ODTÜ Psikoloji Bölümü, Üniversitemizin kuruluşundan 3 yıl sonra, 1959 yılında açılmış; 20 Haziran 1963 tarihinde ilk mezunlarına Psikoloji Lisans Diploması vermiştir. 1959-60 yıllarındaki ders kataloğunda Bölümdeki şu altı ders tanıtılmaktadır: General Psychology, Developmental Psychology, Psychology of Learning, Mental Hygiene, Social Psychology, Industrial Psychology. Bölüm, 1959’da “Psikoloji Bölümü” adıyla kurulmuş olmakla birlikte, o yıllarda psikolojinin farklı alanlarında ders verebilecek nitelikte ve sayıda öğretim elemanı bulmanın neredeyse imkansız olması nedeniyle, mevcut psikoloji programının sosyoloji, antropoloji gibi sosyal bilim dersleriyle takviye edilmesinin uygun olacağı düşünülmüş ve Bölüm 1960 yılında “Sosyal İlimler Bölümü” adını almıştır. Bu noktada, önceden tarih, felsefe ve sosyoloji derslerinin verilebilmesi için servis bölümü olarak kurulması düşünülmüş olan Sosyal İlimler Bölümü fikrinden vazgeçilmiş; Psikoloji Bölümü “Sosyal İlimler Bölümü” adını almış; sosyoloji dersleri de psikoloji öğrencilerinin devam etmekte olduğu Sosyal İlimler Bölümü içinde verilmeye başlamıştır.

Bölüm'ün 1959 yılındaki kuruluşunda, Fulbright profesörü Frederick McKinney ve doktorasını ABD’de bitirmiş olan endüstri psikoloğu Hasan Tan; sonraki değişiklikte de Bölüme 1960 yılında katılan sosyolog Mübeccel Kiray önemli rol oynamışlardır. Psikoloji eğitimi geniş perspektifli bir sosyal bilimler anlayışı içinde sürdürülmekle birlikte, 1968 yılına kadar Bölüm mezunlarının hepsine yalnızca Psikoloji Lisans derecesi verilmiştir. 1965 yılından itibaren, sonradan anıldığı gibi, Sosyal Bilimler Bölümü çatısı altında Psikoloji Lisans Programının yanı sıra sunulmakta olan Sosyoloji Lisans Programı da resmi bir nitelik kazanmış ve 1968 yılından başlayarak, mezunlara tamamladıkları programa göre Psikoloji veya Sosyoloji lisans dereceleri verilmiştir. Sosyal Bilimler Bölümünün iki lisans programlı bir Bölüm olma durumu, 1982 yılında sona ermiş ve ODTÜ Psikoloji Bölümü 1959 yılında olduğu gibi tekrar kendi kimliğiyle ayrı bir bölüm olarak kurulmuştur. Dolayısıyla, 1959 yılından beri kesintisiz olarak lisans programı yürüten Psikoloji Bölümü, ODTÜ’de aynı adla iki defa kurulmuş olma özelliği taşıyan tek bölümdür.

1959-82 yılları arasındaki ilk dönemde yaşanan çeşitli sorunlara karşın ODTÜ Psikoloji Bölümü kurulduğu ilk yıllardan itibaren değişik alanlarda çalışan çok sayıda bilim insanının yetişmesine katkıda bulunmuştur. Halen Psikoloji Bölümünde, ülkemizdeki diğer psikoloji bölümlerinde ya da farklı bölümlerde akademisyen olarak çalışan çok sayıda bilim insanı ODTÜ Psikoloji Bölümü mezunudur.

Psikoloji Bölümü 1959-1982 yılları arasında herhangi bir temel psikoloji okul ya da kuramını temel almamış, çağdaşlarına benzer şekilde daha çok “eklektik” bir yaklaşımla müfredatını oluşturmuştur. Bu yıllarda verilen dersler incelendiğinde, psikolojinin temel alanlarındaki derslerin düzenli olarak verildiği, kuramsal ağırlıklı derslerle deneysel ve uygulama içerikli derslerin dengeli olarak sunulduğu gözlenmektedir. Sosyal, klinik, gelişim ve deneysel alt

alanlarında yetişmiş olan kadrolu ğretim elemanlarının düzenli olarak Bölümde bulunduğu gözlenmektedir.

Psikoloji Bölümü, ikinci kuruluşundan sonra çok hızlı bir şekilde altyapı gereksinimlerini tamamlamaya başlamış ve mezuniyet sonrası programlar açmayı hedefleri arasına almıştır. Bu hedefle tutarlı olarak, Psikoloji Bölümü, 1980’li yılların başından 2010’lu yıllara kadar geçen süre içinde sırasıyla, sosyal psikoloji (1984), klinik psikoloji (1985), gelişim psikolojisi (1995), endüstri ve örgüt psikolojisi (1997), trafik ve ulaşım psikolojisi (2011) ve aile psikolojisi (2011) alanlarında lisansüstü programlarını açmıştır.

ODTÜ Psikoloji Bölümü, kuruluş yılından bugüne kadar ağdaş psikolojinin dünyadaki gelişimine uygun olarak psikolojinin geniş yelpazesini eğitim müfredatına yansıtmaya çalışmıştır. Başta YK tarafından temel psikoloji alanları olarak tanımlanan altı temel alan (Uygulamalı Psikoloji, Klinik Psikoloji, İş ve rgt Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Gelişim Psikolojisi, ğrenme-Bilişsel-Biyo-Deneysel Psikoloji) olmak üzere bir çok farklı alanın dersleri eğitim programına katılmıştır. Böylece Psikoloji Lisans Programı çok yönlü bir perspektif içinde temel kuramsal bilgileri ve mesleki temel bazı becerileri kazandırmaya yönelik bir program olarak tasarlanmış ve yürütülmüştür.

Bölümde, ilk kez 1985-86 ğretim yılında bilgisayar kullanımı ile ilgili dersler lisansüstü seviyede açılmış, 1990’lı yıllardan başlayarak da bilgisayar kullanımı (istatistiksel analiz ve diğer amaçlara yönelik olarak) gerektiren dersler lisans müfredatına eklenmiş ve bir bilgisayar laboratuvarı açılmıştır. Tüm bunlarla, öğrencilerin bilgisayarı ve daha genel anlamda bilgi teknolojilerini daha etkin kullanacak şekilde yetişmeleri hedeflenmiştir.

ODTÜ Psikoloji Bölümünde; biyoloji ve sosyoloji gibi zorunlu alan dışı derslerle, öğrencilerin ilgileri doğrultusunda seçebilecekleri bölüm içi ve bölüm dışı seçmeli derslerle ve de Sosyoloji, Felsefe, İşletme, Biyoloji gibi bölümlerdeki yandal ve çift anadal programları aracılığı ile öğrencilere çok yönlü bir bakış açısı kazandırılması amaçlanmaktadır. Lisans ve lisansüstü programlar bilimsel gelişmeler ışığında düzenli olarak gözden geçirilmekte ve gerekli değişiklikler, düzenlemeler yapılmaktadır. 2007 yılından itibaren lisans programına zorunlu "Yaz Stajı" dersi eklenerek öğrencilerin hem uygulama deneyimleri pekiştirilmeye çalışılmış hem de sosyal sorumluluk projelerinde yer almaları teşvik edilmiştir. 2013 yılı itibari ile ise, lisans programına zorunlu "Etik" dersi eklenmiştir. Bu kapsamda psikoloji araştırma ve uygulamalarına yönelik yöntem ve ahlki değerlerin öğrencilerimize kazandırılması amaçlanmıştır.

Halen, ODTÜ Psikoloji Bölümünün Psikoloji ve Tezsiz Endüstri ve rgt Psikolojisi olmak üzere iki genel yüksek lisans programı bulunmaktadır. Tezli olan Psikoloji Yüksek Lisans Programının Sosyal Psikoloji, Klinik Psikoloji, Gelişim Psikolojisi, Endüstri ve rgt Psikolojisi ve Trafik ve Ulaşım Psikolojisi olmak üzere beş alt alanı vardır. Bunların yanı sıra Aile Psikolojisi alanında bir ikinci ğretim yüksek lisans programı da bulunmaktadır. Bölümümüzde, Sosyal Psikoloji, Klinik Psikoloji, Gelişim psikolojisi ve İş ve rgt Psikolojisi

alt alanlarında dört doktora programı bulunmaktadır. 1998 yılında ilk öğrencilerini alan Sosyal Psikoloji ve 2001 yılında eğitime başlayan Klinik Psikoloji Doktora Programları ile Bölümümüz ülkemizde bu alanlarda ihtiyaç duyulan öğretim elemanlarının yetiştirilmesine önemli katkılarda bulunmaktadır.

2.6. Sosyoloji Bölümü

Türkiye’de sosyolojik bilgi üretimi ve sosyoloji eğitimi alanında dikkat çekici bir yere sahip olan ODTÜ Sosyoloji Bölümü, 1982 yılında bağımsız bir bölüm haline gelmiş olmakla birlikte, eğitim ve öğretim faaliyetlerini 1960’lardan bu yana Fen ve Edebiyat Fakültesi bünyesindeki Sosyal Bilimler Bölümünün bir parçası olarak sürdürmüştür. ODTÜ Sosyoloji Bölümü, lisans eğitimine ek 1983 yılında kurulan yüksek lisans ve 1985 yılında kurulan doktora programlarıyla kuramsal ve uygulamalı sosyoloji alanlarında toplumun değişen dinamiklerini eleştirel bir analizle değerlendirmektedir. Bu anlamda, iktisat, siyaset, kültür ve tarihle ilgilenen öğrencilere bu alanları sosyoloji disiplininin perspektifinden çalışabilecekleri geniş bir öğrenim alanı sunmaktadır.

Sosyoloji eğitimi Bölümümüzde güçlü bir geleneğe sahiptir. Son 50 yılda, akademik kadrolarımızda Türkiye’de sosyal bilimlere yön veren en etkili isimler yer almıştır. Mübeccel Kıray, İbrahim Karal, Şerif Mardin ve İbrahim Yasa uluslararası düzeyde tanınan eğitimimizi yapılandıran isimlerdendir. Bir sonraki kuşaktan, Deniz Kandiyoti, Ayşe Öncü, Sevgi Aral, Ayşe Kudat, Hasan Ünal Nalbantoğlu, Bahattin Akşit, Sencer Ayata, Mehmet Ecevit ve Yakın Ertürk ise daha önceki gelenekten beslenerek Bölümümüzü benzerleri arasında önde gelen bir konuma yerleştirmişlerdir. Sosyoloji Bölümünün günümüze kadar Bölüm Başkanlığını yapmış akademisyenler aşağıda sunulmaktadır:

Sosyal Bilimler Bölüm Başkanları

- 1959 – 1964 Hasan Tan
- 1964 – 1974 Mübeccel Kıray
- 1974 – 1975 Hasan Tan
- 1975 – 1981 Sevgi Aral
- 1981 – 1983 Bahattin Akşit

Sosyoloji Bölüm Başkanları

- 1983 – 1984 Yusuf Ziya Özcan
- 1984 – 1992 Kayhan Mutlu
- 1992 – 1994 Bahattin Akşit
- 1994 – 1995 Hasan Ünal Nalbantoğlu
- 1995 – 1999 Kayhan Mutlu
- 1999 – 2003 Sencer Ayata
- 2003 – 2005 Yusuf Ziya Özcan
- 2005 – 2007 Sibel Kalaycıoğlu
- 2007 – 2009 Kayhan Mutlu
- 2009 – Ayşe Saktanber

Sosyoloji Bölümü bugün geldiği noktada ülkemizdeki sosyolojik bilgi üretimine önemli katkıları olan deneyimli hocalarının yanı sıra, aynı derecede üretken ve dinamik genç öğretim üyelerinin katkılarıyla temel sosyoloji disiplini ve sosyal bilimlerdeki disiplinlerarası çalışmalarda ülkemizin önde gelen sosyoloji bölümlerinden biri olmuştur. Bölümümüz disiplinlerarası çalışmalara verdiği önemi ve bu konudaki öncü konumunu üniversitemiz bünyesindeki yaklaşık 10 ayrı disiplinlerarası yüksek lisans programına verdiği destek ve 2007 yılında kendi bünyesinde kurmuş olduğu Sosyal Antropoloji yüksek lisans programıyla göstermiştir.

Akademik hayatına küçük bir bölüm olarak başlayan Bölümümüzde günümüzde 20'ye yakın tam zamanlı öğretim elemanı ve 40'a yakın araştırma görevlisi ile sürdürülen eğitim, ziyaretçi öğretim üyesi olarak Bölümümüze gelen yerli ve yabancı akademisyenlerle desteklenmektedir. Sosyoloji Bölümü lisans düzeyinde yılda 70'e yakın mezun vermektedir. Sosyoloji Bölümünde halen 300'ün üzerinde lisans, 200'ün üzerinde lisansüstü ve doktora öğrencisi eğitim almaktadır. Bunun yanında, farklı bölümlerden 30'un üzerinde öğrenci yandal ve çift anadal programlarımıza kayıtlıdır. Bölümümüzde her dönem 40 civarında lisans ve lisansüstü seviyelerinde ders açılmaktadır.

ODTÜ Sosyoloji Bölümünden mezun olan öğrenciler, ulusal ve uluslararası düzeyde hem kamu sektöründe, hem de özel sektörde geniş bir yelpaze içinde iş bulabilmektedir. Türkiye'deki sosyoloji bölümlerinin hemen hemen hepsinde ODTÜ Sosyoloji Bölümünde lisans, yüksek lisans ya da doktora eğitimi almış öğretim elemanları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra ABD, İngiltere ve Almanya gibi Batı ülkeleri başta olmak üzere çeşitli ülkelerde de ODTÜ Sosyoloji Bölümünden mezun öğretim elemanları ve araştırmacılar çalışmaktadır. Türkiye'de yürütülen araştırmalara ek olarak Avrupa, Avrasya, Orta Asya, Kafkasya, Latin Amerika ve Orta Doğu ülkeleri de Bölümümüzün araştırma sahaları arasındadır.

ODTÜ Sosyoloji Bölümü, son yıllarda ev sahipliği yaptığı ulusal ve uluslararası konferans ve etkinlikler yoluyla da sosyoloji disiplini ve bilgi birikimine katkıda bulunmayı sürdürmektedir. Bölüm, son üç yıldır düzenli olarak Hasan Ünal Nalbantoğlu anısına HUN Sempozyumlarını gerçekleştirmektedir. Geçtiğimiz yıl, tüm dünyadaki sosyoloji derneklerini ve sosyologları bir araya getiren ve 167 ülkede üyeleri bulunan önemli bir platform olan Uluslararası Sosyoloji Derneği'nin (ISA) dört yılda bir dünyanın farklı ülkelerinde düzenlediği Üçüncü ISA Ulusal Dernekler Konseyi Konferansı Sosyoloji Bölümünün ev sahipliğinde ODTÜ'de gerçekleşmiştir.

ODTÜ Sosyoloji Bölümü oluşmaya başladığı ilk yıllardan itibaren ulusal düzeyde olduğu kadar, uluslararası düzeyde de sosyolojik bilgi birikimine katkıda bulunmayı ve bu her iki düzeyde de üretken olabilecek sosyologlar yetiştirmeyi kendisine amaç edinmiş ve bu amacını da büyük ölçüde gerçekleştirmeyi başarmıştır.

2.7. İstatistik Bölümü

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde İstatistik eğitiminin başlangıcı 1960'lı yıllara uzanır. İlk istatistik ve olasılık dersleri 1961 – 1962 Akademik yılında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) altında Ekonomi ve İstatistik Bölümünde lisans düzeyinde verilmeye başlanmıştır. Bu bölüm 1975 – 1976 yılında Ekonomi Bölümü ve Uygulamalı İstatistik Bölümü olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. 1966 – 1967 ders yılında ise Matematik Bölümünde olasılık dersleri verilmeye başlanmasını 1969 – 1970 Akademik yılında İstatistik ve Yöneylem Araştırması opsiyonunun kurulması izlemiştir. 1972 – 1973 ders yılında ise İİBF'de Ekonomi ve İstatistik Yüksek Lisans Programı başlamıştır. 1975 yılında Fen Edebiyat Fakültesi içinde “Yöneylem Araştırması ve İstatistik Bölümü” kurulmuş ve başkanlığına Halim Doğrusöz getirilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu'nun kurulmasını takiben 1982'de, Yöneylem Araştırması ve İstatistik Bölümü İİBF'ye bağlı olan Uygulamalı İstatistik Bölümü ile birleştirilerek şimdiki İstatistik Bölümüne dönüştürülmüştür. İİBF'ye bağlı olan Uygulamalı İstatistik Bölümü kapatılmıştır. Yöneylem Araştırması, Mühendislik Fakültesi'ne bağlı olan Endüstri Mühendisliği'ne taşınmıştır.

Fen Edebiyat Fakültesi içindeki “İstatistik Bölümü”, henüz bölümden ayrılmamış Yöneylem Araştırmacıları ve Uygulamalı İstatistikten gelen öğretim elemanı kadrosu ile öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Bölümün ilk öğretim kadrosu Halim Doğrusöz, Merih Celasun, Fuat Özkan, Erdoğan Günel, Mete Şırvancı, öğretim görevlileri Ahmet Uğur Alkan, Yaşar Yeşilçay, araştırma görevlileri İbrahim Levent, Mahmut Parlar ve Feridun Türkman'dan oluşmaktadır.

Bölüm ilk lisans mezununu 1970 yılında vermiş ve ilk mezun Mustafa Cihat Danışman'dır. Bölümümüz 2013 yılı sonuna kadar 1970 lisans mezunu vermiştir.

İstatistik Bölümü Başkanları ve görevde bulundukları yıllar sırasıyla aşağıda verilmiştir.

• 1976 – 1977	Halim Doğrusöz
• 1978 – 1979	Merih Celasun
• 1979 – 1981	Yaşar Yeşilçay
• 1981 – 1983	Fuat Özkan
• 1983 – 1984	Halim Doğrusöz
• 1985 – 1987	Fetih Yıldırım
• 1987 – 1989	Ömer Gebizlioğlu
• 1989 – 1991	Semih Yüçemen
• 1992 – 1994	Fetih Yıldırım
• 1994 – 1995	Yalçın Tuncer
• 1995 – 1996	Taylan A. Ula
• 1997 – 1998	Sevtap Kestel
• 1999 – 2001	Fetih Yıldırım

- 2001 – 2007 H. Öztaş Ayhan
- 2007 – 2009 Ali Uzun
- 2009 – 2012 H. Öztaş Ayhan
- 2012 – İnci Batmaz

Bölümümüz 2013 – 2014 akademik yılı itibarıyla, 2 Profesör, 3 Doçent, 3 Yardımcı Doçent, 14 Araştırma Görevlisi, 3 idari personel ve birçok yarı zamanlı öğretim elemanlarıyla hizmetlerine devam etmektedir.

Son yıllarda İstatistik Bölümünde çeşitli akademik etkinlikler düzenlenmiştir. Bunlardan ilki olan “International Conference on Applied Statistics in Medical Sciences” (Uluslararası Tıbbi Bilimlerde Uygulamalı İstatistik Konferansı) isimli konferans 1997’de ODTÜ Kültür Kongre Merkezi’nde (KKM) yapılmıştır. 11-24 Ağustos 2007 tarihleri arasında “İstatistikte Yeni Gelişmeler” Lisansüstü Yaz Okulu düzenlenmiştir. 28-30 Haziran 2010’da ise “7. İstatistik Günleri Sempozyumu”, İstatistik Bölümünün ev sahipliğinde ODTÜ KKM’de gerçekleşmiştir. “Profesör Yalçın Tuncer Anısına İstatistik Sempozyumu” ise 20 Ekim 2011 tarihinde, “New Developments in Theory and Applications of Statistics: An International Conference in Memory of Professor Moti Lal Tiku (NEDETAS)” (İstatistik Teori ve Uygulamalarında Yeni Gelişmeler: Profesör Moti Lal Tiku Anısına Uluslararası Konferans) ise 2-4 Mayıs 2011 tarihinde düzenlenmiştir. 25 Aralık 2012 tarihinde ise Öztaş Ayhan’ın Emekliliği Onuruna İstatistik Çalıştayı düzenlenmiştir.

İstatistik Bölümü öğretim elemanlarının editörlük yaptığı başlıca dergiler ise *Turkish Journal of Population Studies*, *Turkish Journal of Neurology*, *Journal of Statistical Research* ve *Türkiye Klinikleri*’dir. İstatistik Bölümü öğretim elemanlarının hakemlik yaptığı başlıca dergiler ise şunlardır: *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *İstatistik Araştırma Dergisi*, *Acta Applicanda Mathematicae*, *African Journal of Agricultural Research*, *American Statistical Association Joint Statistical Meetings*, *Applied Mathematical Letters*, *Biostatistics*, *BMC Medical Research Methodology*, *British Journal of Mathematics and Computer Science*, *Central European Journal of Operations Research*, *Commun. Stat. Theory and Methods*, *International Journal of Social Inquiry*, *Journal of Applied Statistics*, *Journal of Biomedicine and Biotechnology*, *Journal of Biopharmaceutical Statistics*, *Journal of Biostatistics-Turkish Clinics*, *Journal of Clinical Reviews and Opinions*, *Journal of Computational and Applied Mathematics*, *Journal of Environmental and Ecological Statistics*, *Journal of Hydrological Processes*, *Journal of Intelligent Manufacturing*, *Journal of Multivariate Analysis*, *Journal of Royal Statistical Society-Series C*, *Journal of Statistical Computation and Simulation*, *Journal of Statistical Papers*, *Journal of Statistical Research*, *Journal of Statistical Software*, *Journal of the Korean Statistical Society*, *Machine Learning*, *Mathematical Problems in Engineering*, *Mathematical Problems in Engineering*, *Mathematical Reviews*, *Optimization*, *Optimization Journal*, *Quality Technology*, *Scientific Research and Essays*, *Simulation: Transactions of the Society for Modeling and Simulation International*, *Statistical Applications in Genetics and Molecular Biology*, *The British Journal of Dermatology*, *Turkish Journal of Biochemistry*.

2.8. Felsefe Bölümü

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümü resmi olarak 1983 yılında kurulduysa da, kuruluş öyküsü çok daha eski yıllara gitmektedir. 1956 yılında bir teknik üniversite olarak kurulmuş olan ODTÜ’de “sosyal kanat” bölümleri sadece Fen Edebiyat Fakültesine bağlı Beşeri İlimler ve Sosyal Bilimler Bölümleriydi. Bu nedenle, üniversitedeki ilk felsefe dersleri olan Felsefeye Giriş, Felsefi Problemlere Genel Bakış ve Mantık ve Bilimsel Yöntem, Beşeri İlimler Bölümü öğretim üyeleri Rasih Güven ve Cemal Yıldırım ile Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi öğretim üyesi Nusret Hızır tarafından 1960’ların başında verilmiştir.

1966 yılında Felsefe Bölümünün kuruluşunda ilerde bir dönüm noktası oluşturacak bir gelişme yaşanır. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü öğretim üyelerinden Hüseyin Batuhan’a ODTÜ’ye gelmesi teklif edilir. O yıllarda ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı olan Erdal İnönü ile Hüseyin Batuhan tanışmaktadırlar. Hüseyin Batuhan kendisine teklif iletildiğinde tek şart öne sürer: 1960 yılında tanıştığı ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünde mantık dersleri vermesine ve doktora yapmasına önayak olduğu yakın dostu Teo Grünberg de onunla birlikte gelecektir. Hüseyin Batuhan’ın bu isteği kabul edilir ve böylece yaklaşık yirmi yıl sonra ODTÜ’de Felsefe Bölümünün kurulmasına yol açacak süreç de başlamış olur.

Hüseyin Batuhan ve Teo Grünberg’in üniversiteye gelmesiyle felsefe derslerinin çeşitlenmesi, öğrenciler arasında felsefeye olan ilgiyi daha da artırır. Aralarında yaptıkları iş bölümüyle mantık ve bilim felsefesi derslerini, Cemal Yıldırım ve Teo Grünberg, analitik felsefe derslerini ise Hüseyin Batuhan vermeye başlar. Bu dönemde lisans düzeyinde Bilim Tarihi I-II, Sembolik Mantık I-II, Analitik Felsefeye Giriş I-II, Analitik Felsefe Tarihi, Bilim Felsefesi, Batı Felsefesi Tarihi I-II, Uslamlama Mantığı I-II, Endüktif Mantık, Matematiksel Mantık, lisansüstü düzeyde ise Bilim Felsefesinde Epistemolojik ve Ontolojik Problemler ile Matematiksel Mantık ve Formel Sistemler Kuramı gibi birçok yeni ders programa eklenmiştir. Verilen dersler ilgi çekicidir, çünkü bu dersler mühendislik ve fen bilimleri öğrenimi gören öğrencilere felsefe kültürü ve felsefi düşünme becerisi kazandırmanın yanında kendi bölümlerinde edindikleri bilgileri sorgulamanın ve bilimsel önermelerin mantıksal çözümlemesinin olanaklılığını göstermektedir. Bu da mühendislik öğrencilerinin dikkatini çekmektedir. Hatta öyle ki, lisans eğitimleri felsefe veya sosyal bilimlerin bir dalında olmamasına rağmen bazı öğrenciler felsefe alanında yüksek lisans ve doktora çalışması yapmayı düşünmeye başlarlar. Bunda adı geçen öğretim üyelerinin ders verme biçimlerinin de etkili olduğu söylenebilir. Örneğin bugünkü bölüm başkanı Ahmet İnam, eski bir öğrencisi olduğu Teo Grünberg’in derslerinde daima yeni düşüncelere ve eleştiriye açık olmasından çok etkilendiğini dile getirmektedir.

O dönemdeki derslerin ağırlıklı olarak mantık, bilim tarihi ve bilim felsefesi konulu olmasının iki nedeni olduğundan söz edilebilir. Birincisi, ODTÜ teknik bir üniversitedir ve çoğunluğunu mühendislik ve fen bilimleri öğrencilerinin oluşturduğu kitlenin ihtiyaçları bu yöndedir.

İkincisi, bu dersler Hüseyin Batuhan, Teo Grünberg ve Cemal Yıldırım'ın ilgi alanlarını ve felsefe yaklaşımlarını yansıtmaktadır.

1970'lerden itibaren Beşeri İlimler Bölümüne (daha sonra Felsefe Bölümünün öğretim kadrosunu oluşturacak olan) Cemil Akdoğan, Suvar Köseraif, Harun Rızatepe ve Adnan Onart asistan olarak katılır. Hüseyin Batuhan ve Teo Grünberg'in İstanbul'dan öğrencisi olan Suvar Köseraif kısa bir süre sonra öğretim görevlisi kadrosuna atanır, Cemil Akdoğan ise bilim tarihinde doktora yapmak üzere ABD'ye gönderilir. 1975 yılında Pınar Canevi Beşeri İlimler Bölümü kadrosuna katılarak ders vermeye başlar. 1978 yılında ise Hüseyin Batuhan emekliye ayrılarak İstanbul'a yerleşir.

1979'da Felsefe Bölümünün kurulmasında çok önemli olan ilk adım atılır: Beşeri İlimler Bölümü bünyesinde bir Mantık, Bilim Felsefesi ve Tarihi Yüksek Lisans Programı başlatılır. Program açıldığında öğretim kadrosunda Teo Grünberg'in yanı sıra Cemal Yıldırım, Adnan Onart, Cemil Akdoğan, Suvar Köseraif ve Harun Rızatepe vardır. Pınar Canevi bu sırada doktora yapmak üzere ABD'de bulunmaktadır. Aslında bu yüksek lisans programının açılması o kadar da kolay olmamıştır. Programın başlığı Teo Grünberg tarafından özellikle seçilmiştir. Çünkü hem mantık, bilim felsefesi ve tarihi vurgusu kendisi için büyük önem taşımaktadır, hem de teknik bir üniversitede bu tür bir yüksek lisans programına gelebilecek tepkiler bu sayede azalacaktır. Diğer taraftan bu program için gerekli altyapı hazırdır. Teo Grünberg ve meslektaşları tarafından yıllar süren bir ders verme dönemi sonucunda böyle bir programı bekleyen öğrenci kitlesi oluşmaya başlamıştır. Artık mühendislik bölümlerinden mezun olduğu halde felsefe alanında yüksek lisans ve doktora yapmayı arzulayan, felsefeyi kendine meslek olarak seçmek isteyen öğrenciler vardır. Bunlardan biri, bugün Felsefe Bölümü öğretim üyelerinden biri olan Erdiç Sayan'dır.

Teo Grünberg bu ilk adım atıldıktan sonra diğer adımların daha kolay atılacağından emindir. Nitekim bu inançla sürdürülen çalışmalar meyvesini verir ve 1981'de, yüksek lisans programıyla aynı adı taşıyan doktora programı açılır. Program açıldığında öğretim kadrosuna ODTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümünden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünde doktorasını tamamlamış olan Ahmet İnam da katılır. 1982'de Beşeri İlimler Bölümü yeni kurulan Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kapatılınca, bu bölümde görevli olan felsefeciler Teo Grünberg'in başkanlığında yeni kurulan Sosyoloji Bölümüne geçici olarak bağlanırlar. Var olan yüksek lisans ve doktora programları ise yeni kurulan Sosyal Bilimler Enstitüsünün programları olarak sürdürülür.

Ve yıl 1983. Teo Grünberg, o zamanki Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Tuğmaç Sayraç ve Dekan Yardımcısı Ramazan Aydın'ın desteğini alarak, Rektör Mehmet Gönübol'u bu fakülte bünyesinde yeni bir felsefe bölümü açılması için YÖK'e başvurması konusunda ikna eder. Teo Grünberg bu amaçla yeni bölümün kurulmasının gerekçesi olarak çok ayrıntılı bir rapor hazırlar. Bu raporda, ODTÜ'nün teknik bir üniversite olması bakımından, modern (matematiksel) mantık ve bilim felsefesi ağırlıklı lisans, yüksek lisans ve doktora programlarını yürüten bir felsefe bölümünün kurulmasının önemi ve yararları

vurgulanmaktadır. Pinar Canevi'nin YÖK bünyesindeki kişisel bağlantıları ve yoğun çabalarının da sonucunda bölüm kurulmuştur. Pinar Canevi'nin, ODTÜ Felsefe Bölümü öğretim programına felsefe tarihi, metafizik ve etik derslerin eklenmesi ve bu derslerin verilmesi konusunda da büyük katkıları olmuştur.

Böylece kurulan Felsefe Bölümü Teo Grünberg'in 1983 yılının Şubat ayında Fakülte Dekanı Tuğmaç Sayraç tarafından Bölüm Başkanlığına atanmasıyla faaliyete geçmiştir. Teo Grünberg'le birlikte daha önce Sosyoloji Bölümüne geçmiş olan tüm felsefeciler yeni kurulan Felsefe Bölümüne bağlanmıştır. Bölüm kurulduğunda öğretim kadrosunda Teo Grünberg'in yanı sıra Cemil Akdoğan, Pinar Canevi, Ahmet İnam, Harun Rızatepe, Suvar Köseraif ve asistan olarak da Şahabettin Demirel ile Tahir Kocayigit bulunmaktadır. Cemal Yıldırım bu sırada yurt dışında bulunmaktadır ve 1985 yılında döndüğünde de emekliye ayrılır. Bölüme yeni bir sekreter atanana değin, Teo Grünberg'in eşi Rahel Grünberg uzunca bir süre sekreterlik görevini fiilen yürütmüştür.

Bölüm kurulduktan sonra yeni katılan öğretim üyeleri arasında Alparslan Açıkgenç ve halen ODTÜ Felsefe Bölümündeki görevini sürdüren Yasin Ceylan bulunmaktadır. Ek görevli olarak da bir süre Mehmet Aydın etik dersleri, Sevim Tekeli ise bilim tarihi dersleri vermiştir.

ODTÜ Felsefe Bölümü kurulduğu günden bu yana bölüm başkanlığı görevini, 1983-1994 yılları arasında Teo Grünberg, 1994-2000 arasında Ahmet İnam, 2000-2003 yılları arasında Akın Ergüden, 2003'den günümüze kadar ise Ahmet İnam yürütmüştür.

Felsefe Bölümü öğretim üyeleri, ülke çapında milli eğitim ve kültüre de çok önemli katkıda bulunmuşlardır. 1966 yılında Hüseyin Batuhan, Teo Grünberg ile birlikte Ankara'ya ayak basar basmaz Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nda tanıdığı üst düzey yetkililer ile temasa geçer ve onları liselerde modern mantık okutulması için ikna eder. Ortam elverişlidir, çünkü o yıllarda Milli Eğitim Bakanlığındaki kadrolar yoğun bir etkinlik içindedir ve ODTÜ'nün de önayak olmasıyla Milli Eğitim Bakanlığınca az sayıdaki lisede bir Modern Fen Programı başlatılmıştır. Liselerde bir Modern Mantık Programı açılması fikrine de sıcak bakılmaktadır. Komisyon kurulur ve Hüseyin Batuhan ile Teo Grünberg bu komisyonda üye olurlar. Bu program kapsamında lise öğretmenlerine Modern Mantık eğitimi verilecektir. Bunun için gerekli olan ders kitabını Hüseyin Batuhan ve Teo Grünberg birlikte yazarlar. Kitap Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanır ve ardından lise felsefe öğretmenleri için düzenlenen yaz kursları başlar. Kurslar yaz aylarında önceleri bir ay, sonra üç hafta olmak üzere 1966 yılından 1976 yılına kadar sürer. Bu kurslarda ders verenlere yine ODTÜ Felsefe Bölümünde öğretim üyeliği görevinde bulunan Adnan Onart, Suvar Köseraif ve (sadece ilk yıl olmak üzere) Nusret Hızır da katılır. Bu hazırlıklardan sonra Modern Mantık Programı ilk önce yedi lisede uygulamaya konur. Daha sonra bu liseler çoğalır ve ülkedeki tüm liselerde mantık dersi verilmeye başlanır. Ayrıca 2000'li yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı, yeni bir mantık ve felsefe programı kurulması için komisyon oluşturur. Teo Grünberg ve Ahmet İnam'ın üyesi olduğu bu komisyonun çalışmaları halen devam etmektedir. Bugün mantık liselerde seçmeli, felsefe ise zorunlu ders olarak okutulmaktadır.

2002 yılında o dönemki Bölüm Başkanı Akın Ergüden'in girişimleriyle Felsefe Bölümü bünyesinde Uygulamalı Etik İkinci Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı başlatılmış ve yine aynı yıl üniversite bünyesinde Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi kurulmuştur. 2001 yılında ODTÜ Felsefe Bölümünde ilki düzenlenen Ulusal Uygulamalı Etik Kongresinin ikincisi 2006 yılında uluslararası katılımlı olarak gerçekleştirilmiştir. 2008 yılında Felsefe Bölümünün kuruluşunun 25. yılı olması dolayısıyla adını Teo Grünberg'in "*Anlam Kavramı Üzerine Bir Deneme*" başlıklı tezinden alan, ulusal düzeyde çeşitli alanlardan çok sayıda akademisyenin katılımıyla *Felsefe Günleri: Anlam Kongresi* düzenlenmiştir. Kongrede sunulan bildiriler 2010 yılında "*Anlam Kavramı Üzerine Yeni Denemeler*" adıyla kitap haline getirilmiştir.

ODTÜ Felsefe Bölümü üyeleri ülke çapında tanınan ve uluslararası endekslerde anılan *Bilim ve Teknik Dergisi*, *Felsefe Dünyası*, *Felsefe Tartışmaları* gibi dergilerde yayın kurulu üyeliği, hakemlik, editörlük gibi çeşitli görevler almışlar ve halen benzeri görevleri yürütmektedirler. Bu anlamda Teo Grünberg ve Ahmet İnam'ın isimlerini burada özellikle anmak gerekir. Bölüm öğretim üyeleri çeşitli ödüller de almışlardır. Teo Grünberg'in 1998 yılında aldığı Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Sosyal Bilimlerde Hizmet Ödülü bunlardan sadece bir tanesidir. Teo Grünberg ayrıca 2013 yılında oybirliğiyle Bilim Akademisi Derneği onursal üyeliğine seçilmiştir. Bölüm öğretim üyelerince 2010-2012 yılları arasında yazılmış ortalama yurtdışı makale sayısı 6, yurtiçi makale sayısı ise 41'dir.

Felsefe Bölümünün ilk iki yüksek lisans öğrencisinden biri, lisans derecesini ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümünde tamamladıktan sonra 1979 yılı Güz döneminde Mantık, Bilim Felsefesi ve Tarihi Yüksek Lisans Programına kayıt yaptıran, şimdilerde ise ODTÜ Felsefe Bölümünde öğretim üyesi olarak eğitim vermeye devam eden Erdinç Sayan'dır. Programı 08.09.1981 tarihinde tamamlayan Sayan, aynı zamanda Felsefe Bölümünün ilk yüksek lisans mezunudur. Bölümün ilk doktora öğrencisi, 1981 yılı 2. döneminde programa kayıt olan ve hâlihazırda ODTÜ Felsefe Bölümünde öğretim görevliliği görevine devam eden Tahir Kocayığit'tir. Bölümden doktora derecesi alan ilk kişi ise, Beşeri İlimler Bölümünde tamamladığı yüksek lisansının ardından felsefe doktora programından 03.10.1988 tarihinde mezun olan Şahabettin Demirel'dir. Bölümün ilk lisans öğrencileri 1983 yılı 1. Döneminde hazırlık sınıfını atlayarak bölüme geçen Harun Reşit Sungurlu, Sonay Yalçın ve şu an felsefe alanında profesör olarak görev yapan Örsan K. Öymen'dir. 10.07.1987 tarihinde lisans eğitimini tamamlayan Örsan K. Öymen, aynı zamanda bölümün lisans eğitiminden mezun olan ilk öğrencisidir.

Kuruluşundan bu yana 2013 yılı itibarıyla ODTÜ Felsefe Bölümü, lisans düzeyinde toplam 547 öğrenciyi mezun etmiştir. Lisansüstü düzeyde ise toplam 140 öğrenci yüksek lisans diploması almaya hak kazanmıştır. ODTÜ Felsefe Bölümünde doktora eğitimini tamamlayan öğrenci sayısı ise 56'yı bulmuştur. Bölüm mezunlarının birçoğu şu anda Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadırlar. ODTÜ ve ODTÜ dışındaki çeşitli üniversitelerde öğretim üyesi olarak görev alan ilk doktora mezunları arasında, Yaman Örs, Zekiye Kutlusoy, David Grünberg, Aydan Turanlı, Hasan Aslan, Semiha Akıncı, Ertuğrul R.

Turan, Levent Y. Kavas, Erdal Cengiz, İbrahim Özdemir, Ayhan Sol, Örsan K. Öymen, Ş. Halil Turan, Eyüp Ali Kılıçaslan, Halil Rahman Açar ve Aysel Doğan bulunmaktadır.

2013-2014 akademik yılı itibariyle ODTÜ Felsefe Bölümü kadrosu, 5 profesör, 4 doçent, 3 yardımcı doçent ve 1 öğretim görevlisi, 1 yarı zamanlı görevli emekli profesör, 25 araştırma görevlisi ve 1 idari personelden oluşmaktadır. Bunlara ek olarak, zaman zaman alanlarında uzman olan yabancı öğretim elemanları da yarı zamanlı görevli olarak ODTÜ Felsefe Bölümünde verilen eğitime katkı sağlamaktadırlar.

2.9. Tarih Bölümü

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, 1982 yılında kuruldu. Kurucusu, ODTÜ'nün ilk yıllarından itibaren zorunlu T.C. İnkılâp Tarihi ve History of Civilizations derslerini veren Yuluğ Tekin Kurat, ve ilk yılındaki tek elemanı Seçil Karal Akgün'dü.

Bölümün ilk öğrencileri 1982 yılında Üniversite Giriş Sınavı ile alındı. 20 kişilik kontenjan içerisinde alınan öğrencilerden Bölüme kaydolanların hepsi o yıl İngilizce Hazırlık sınıfına devam ettikten sonra başarılı olanlar 1984 ders yılı başında Sosyal Bilimler Binası'nda Bölüm derslerini almaya başladılar.

Bölüm dersleri verilmeye başlanırken ODTÜ'nün diğer bölümlerinden Sevim Buluç, Suraiya Faroqhi, Mustafa Uz ve İsenbike Togan da Bölüm kadrosuna katıldılar. ODTÜ dışından öğretim üyeleri de yarı zamanlı olarak ders verdiler. 1983 yılında Atatürk İlkeleri ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersi, üniversitelerin her sınıfında zorunlu ders olarak okutulmaya başlandı. ODTÜ'de bu görev yeni yapılanmakta olan Tarih Bölümüne verildi. Bu dersin verilmesi için Bölüme okutmanlar alındı. Takip eden yıllarda alınan diğer okutman ve öğretim üyeleriyle Bölümün akademik kadroları oluşturuldu.

Kuruluş yılları olarak da adlandırabileceğimiz bu sürecin tamamlanmasından sonra Tarih Bölümünün gelişme dönemi başladı. 1996 yılında Tarih Bölümü bünyesinde yüksek lisans programı açıldı, ve ilk yüksek lisans öğrencileri alındı. Farklı çalışma alanlarına sahip genç akademisyenlerle Bölümün öğretim üyesi kadrosu genişletildi. Buna bağlı olarak sadece Bölüm öğrencilerine değil bütün üniversite öğrencilerine yönelik yeni dersler açıldı. Balkanlardan Orta Doğu'ya, Amerika'dan Güney Asya'ya yayılan geniş bir coğrafya tarihiyle Bölümümüzde okutulmaktadır. Çevre'den Emek Tarihi'ne, Bilgisayardan Azınlıklara, Latince ve Farsça Tarihi Metinleri okumaya kadar geniş bir ders yelpazesine sahip olmakla iftihar ediyoruz. Yaz okulu hariç olmak üzere 2013-14 öğretim yılında Bölümümüzün açmış olduğu lisans derslerinin sayısı 66, lisansüstü derslerinin sayısı ise 13'tür. Bölümümüz Üniversitemizin tamamına Atatürk İlkeleri ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersini vermeyi sürdürmektedir.

Kurucu Bölüm Başkanımız Yuluğ Tekin Kurat'tır. Daha sonra Seçil Karal Akgün uzun bir süre başkanlık yapmıştır. Mehdi İlhan ve Uygur Koçabaş Bölümümüze başkanlık yapan diğer hocalarımızdır. Mevcut Bölüm Başkanımız Ömer Turan'dır. 2014 yılı başı itibarıyla Bölümümüzde 3 profesör, 3 doçent, 4 yardımcı doçent, 2 öğretim görevlisi, 3 okutman, 3'ü dekanlık kadrolu ve 10'u ÖYP olmak üzere toplam 13 araştırma görevlisi ve 12 ek görevli bulunmaktadır. Bölümümüzde Türkiye'den ve Türkiye dışından akademisyen, diplomat ve uzmanlar yarı zamanlı olarak ders vermeyi sürdürmektedirler. Kendi asistanlarımızın yanı sıra ÖYP programıyla Türkiye'deki başka üniversitelere de öğretim elemanı yetiştiriyoruz.

Öğretim üyelerimizin yurt içinde ve yurt dışında yayınladıkları makale, kitap ve kitapta bölümlerin listesi özgeçmişlerde bulunabilir. Yine özgeçmişlerde bulunabileceği gibi öğretim üyelerimiz yurt içinde ve dışında pek çok saygın araştırma ve bilim merkezinin üyesidirler. Öğretim üyelerimiz ulusal ve uluslararası pek çok dergide editör, yayın kurulu üyesi, danışma kurulu üyesi ve hakem olarak görev almaktadırlar. Tarih alanında Türk Tarih Kurumu'nun yayınladığı Türkiye'deki en eski ve muteber dergi olan *Belleten*, Atatürk Kültür Merkezi'nin yayınladığı *Erdem*, Atatürk Araştırma Merkezi'nin yayınladığı *Atatürk Araştırmaları Merkezi Dergisi*, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi *OTAM*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'nün yayınladığı *Atatürk Yolu*, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, Ankara Üniversitesi Güneydoğu Avrupa Çalışmaları Dergisi *GAMER*, *Uluslararası Suçlar ve Tarih*, *Ermeni Araştırmaları*, *History Studies*, *Journal of American Studies*, *Association of Turkey* gibi Türkiye'de yayınlanan dergilerin yanı sıra *Polygraphia (Journal of Interdisciplinary Study of Religion)*, *Journal of Applied Quantitative Methods*, *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, *The International Journal of Russian Studies*, *International Journal of Cultural Policy*, *Journal of Medical History*, *International Journal of Turkish Studies* gibi yurtdışında yayınlanan saygın dergiler bunların belli başlıcalarıdır.

Bölümümüzde ayda bir düzenlediğimiz seminerlerde proje yürüten öğretim üyelerimiz, misafir uzman ve akademisyenler ve genç araştırmacılar son çalışmalarını sunmaktadırlar. Bölümümüzün düzenlediği daha büyük çaplı konferanslar da vardır. Çanakkale Savaşları, Nutuk, Avrupa'da Türk İmajı, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, XVII. Yüzyıl gibi konularda ulusal ve uluslararası konferanslar düzenledik. Bu konferansların bir kısmını Bölümümüzün ve Üniversitemizin yayını olarak kitaplaştırdık. *ODTÜ 30. Kuruluş Yıldönümü, 'Çanakkale Savaşları'nın Askeri ve Siyasi Yönü' Sempozyum Bildirileri 18 Mart 1986*, Mete Tuncoku (Der.), Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, 1987 (34s.); *70. Yılında Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Atatürk'ün Büyük Nutuk'u ve Dönemi*, Gül E.Kundakçı (Der.), Orta Doğu Teknik Üniversitesi Tarih Bölümü, Ankara, 1999 (266s.); *The Ottoman-Russian War of 1877-78*, Ömer Turan (Ed.), Middle East Technical University Department of History, Meiji University Institute of Humanities, Ankara, 2007 (344s.) bu şekilde ortaya çıktı.

1988 yılında ilk lisans öğrencileri mezun oldu. Sekiz kişiydiler. 2013 yılında mezun olan lisans öğrencilerinin sayısı ise 28'dir. 1988 yılından 2013 yılına kadar toplam 589 lisans öğrencisi mezun oldu. Tarih Bölümüne kabul edilen öğrenci sayıları giderek artmaktadır. 2011-12 Öğretim yılında Bölüme 47 öğrenci yerleştirildi. Bölüm 13 öğrencinin ilk, 10 öğrencinin ikinci, ve 15 öğrencinin üçüncü tercihiydi. Öğrenci sayısını çok arttırmadan kaliteyi yükseltmeye çalışmaktayız. Hemen her sınıfta birkaç uluslararası öğrenci bulunmaktadır. Mezunlar Türkiye'deki pek çok üniversitenin Tarih Bölümünde araştırma görevlisi ve öğretim üyesi olarak çalışmaktadırlar. Mezunların ve bunların içerisinde akademisyenliği seçenlerin sayısı birlikte düşünüldüğünde Türkiye'nin en çok akademisyen yetiştiren Tarih Bölümü olduğu söylenebilir. İlk yüksek lisans öğrencileri 1999 yılında mezun oldu. Bugüne kadar mezun olan yüksek lisans öğrencilerinin sayısı 32'dir. İlk doktora öğrencisinin mezuniyet yılı 2002'dir. Bugüne kadar mezun olan doktora öğrencilerinin sayısı da 8'dir.

Bölüm toplantı odası aynı zamanda Bölüm kütüphanesi olarak öğretim üyelerine ve öğrencilere hizmet vermektedir. Bölüm Kütüphanesinde nadir yazma eserler vardır. Mikrofilm koleksiyonu değerlidir.

3. FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ DEKANLARIYLA SÖYLEŞİ

Üniversitemizin 50. Kuruluş Yılı'nın kutlandığı 2006'da yer alan en önemli etkinliklerden birisi de, üniversitede tarihçelerin yazılması oldu. Kutlamalarla ilgili olarak 27 Nisan 2006'da yapılan, **“Dünden Bugüne, Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarıyla Söyleşi”** başlıklı toplantı ise bu sayfaların hazırlanmasına önemli katkıda bulundu. Fakültenin kuruluşundan bu yana dekan olarak görev yapanlardan Vedat Enüstün, Bahattin Baysal, Namık Kemal Aras, Tosun Terzioğlu, Tuğmaç Sayraç, Dilhan Eryurt, Halil Kırbıyık ve Mehmet Tomak bu toplantıya katıldılar. Etkinliğe katılan Dekanlarımız Fotoğraf 1'de görülmektedir.

Fotoğraf 1: “Dünden Bugüne Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarıyla Söyleşi” 27 Nisan 2006, U3 (Necdet Bulut) Amfisi Önü, Ankara ODTÜ

Soldan sağa; Osman Yavuz Ataman, Mehmet Tomak, Tosun Terzioğlu, Vedat Enüstün, Tuğmaç Sayraç, Bahattin Baysal, Namık Kemal Aras, Dilhan Eryurt, Halil Kırbıyık.

Toplantı ses kayıtlarından hazırlanan, daha sonra değerli dekanların düzeltme ve katkıları ile zenginleşen ve düzeltilen kaynaklar, Fakülte tarihi için birinci elden önemli bir belge oluşturmaktadır.

ODTÜ Kayıtları, ilk Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarını John L. Lounsbury (1958-1959) ve A. N. Hunter (1959-1960) olarak gösteriyor. Bunu izleyen yıllarda ise Türk bilim insanları dekanlık görevini yürütmüştür. Aşağıdaki tabloda kayıtlara göre dekanlarımız ve görev yılları verilmektedir. Dekanlarımız arasından TÜBİTAK Bilim Ödülünü Matematik dalında Arf ve Terzioğlu, Fizik dalında İnönü, Astronomi ve Uzay Bilimleri dalında Eryurt, Kimya alanında ise Baysal ve Aras almışlardır.

Fen Edebiyat Fakültesi Dekanları

John L. Lounsbury,	1958-1959
A. N. Hunter,	1959-1960
Cengiz Uluçay,	1960-1964
Erdal İnönü,	1964-1970
Raşit Tolun,	1968-1969
Vedat Enüstün,	1970-1971
Cahit Arf,	1971
Bahattin Baysal,	1971-1973
Namık Kemal Aras,	1973-1977
Fuat Bayrakçeken,	1977-1978
Tosun Terzioğlu,	1978-1982
Tuğmaç Sayraç,	1982-1988
Dilhan Eryurt,	1988-1993
Halil Kırbıyık,	1993-1996
Mehmet Tomak,	1996-2002
Osman Yavuz Ataman,	2002-2008
Cüneyt Can,	2008-2012
Ersan Akyıldız,	2012-

Fotoğraf 2: Dekanlarımızın Fen Edebiyat Fakültesi Toplantı Odasının Duvarında Asılı olan Fotoğrafları.

Fen Edebiyat Fakültesi Üniversitemizde eğitim ve araştırmanın temel taşıdır. Bu Fakültenin çoğu öğretim üyesi yalnız kendi bölüm öğrencilerine değil, ODTÜ'nün hemen hemen tüm bölümlerindeki öğrencilere ders vermiş olabilir. Bu tanımda en büyük öğrenci kitlesine sahip olan Matematik Bölümünü Fizik ve Kimya izler. Her yıl binlerce ODTÜ öğrencisi, Fen Edebiyat Fakültesi tarafından verilen temel dersleri alır; bunlara ek olarak Tarih, Felsefe, Sosyoloji ve Psikoloji Bölümleri de yine çok sayıda öğrenciyi seçmeli derslerle sınıflarına konuk ederler.

Fen Edebiyat Fakültesi, bir tarafta Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, İstatistik gibi fen bilimlerini, “sosyal bilimler” olarak adlandırılacak diğer kesimde ise Sosyoloji, Psikoloji, Tarih ve Felsefe Bölümlerini içerir.

3.1. Kuruluş Yılları

Üniversite ve Fakültemizin kuruluşuna ait anılarını değerli dekanlarımızdan Vedat Enüstün anlatıyor:

“Yıl 1955: Amerika Birleşik Devletleri’nin öncülüğü, Birleşmiş Milletlerin desteği ve Türkiye’deki o dönem iktidarının onayı ile Ankara’da, Türkiye’den daha çok Orta Doğu ülkelerindeki öğrencilerin Amerikan sistemine göre yüksek öğrenimini amaçlayan bir okul açılması düşüncesi ortaya atılmış ve ilk çalışmalar başlamıştı. Bu düşüncenin uygulanması için gerek yerel, gerek uluslararası ortam çok uygundu. Çok daha önceki Robert Koleji deneyimi, II. Cihan Harbinden sonraki Amerikan teknik yardımı, Kore silah arkadaşlığı, NATO ve CENTO üyeliğinin bu ortamın oluşmasında payları olmuştur.

Kısa bir süre görev aldığım Karayolları Genel Müdürlüğü’nde tanıştığım Vecdi Diker’in daveti üzerine (Kızılay, Müdafaa Caddesi üzerindeki bir binada) ilk kuruluş çalışmalarına katıldığım ODTÜ’nün kuruluşu çok kısa zamanda, 1956’da gerçekleşti.”

Fakültemizin ilk yılları heyecanlı bir kuruluş ve büyüme sürecine tanıklık etmiştir. O yıllarda, özellikle genç bir yapıda olan üniversitemizin ne denli esnek ve dinamik bir yapıda bulunduğu çok sayıda anekdot ile dile getirilmiştir.

Bunlardan birisi Osman Yavuz Ataman tarafından anlatılıyor:

“Birkaç yıl önce yitirdiğimiz Matematikçi Gündüz İkedâ’yı anmak için Matematik Bölümü amfisinde yapılan bir etkinliğe katılmıştım. O dönemin Bölüm Başkanı Ersan Akyıldız, konuşmasında bir belge gösterdi. Belge, İkedâ’nın nasıl ODTÜ’ye kazandırıldığını gösteren zamanın Bölüm Başkanı Hayri Körezlioğlu tarafından İkedâ’ya yazılmış bir davet mektubu idi. Bölüm Başkanı, İkedâ’yı, öğrencileri ve aynı gruptaki diğer Matematikçilerle birlikte bir grup olarak ODTÜ’ye davet etmekte idi. Bilindiği gibi İkedâ bu çağrıya karşılık verdi ve yıllarca ODTÜ’de çok değerli hizmetleri oldu. Beni bu olayda en çok etkileyen zamanın Bölüm Başkanı’nın böyle bir daveti İkedâ ve grubuna yapabilecek denli bağımsız, yetkili ve girişken olabilmesidir. Günümüzün ODTÜ’sünde maalesef bu tür bir daveti, bırakın Bölüm Başkanı,

Dekan hatta Rektör bile yapmaz. İkedâ grubunun bir bölümü dil sınavına bir bölümü ise başka çıtalara takılır gelemezlerdi; İkedâ da grubunu bırakamayacağı için aramıza katılamazdı. Bununla birlikte o günlere göre çok gelişmiş ve büyümüş olan ODTÜ'nün bugün aynı esnekliğe sahip olmaması da doğaldır.”

Matematik Bölümü ilk mezunlarını 1964-1965 akademik yıllarında verdi. Bölüm daha sonra güçlü kadrosuyla çok sayıda MS ve PhD diplomasını vermiştir. Şu anda ülkemiz üniversiteleri arasında saygın bir yere sahiptir.

ODTÜ'nün açılmasıyla birlikte Mühendislik birinci sınıf öğrencilerine matematik, fizik ve kimya dersleri verilmeye başlanmıştır. Bu dersleri verenler, Fakültemizin temellerini oluşturmuşlardır.

Yine kuruluş yılları için Vedat Enüstün anlatıyor:

Fotoğraf 3: “Dünden Bugüne Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarıyla Söyleşi” 27 Nisan 2006, U3 (Necdet Bulut) Amfisi, Ankara ODTÜ

İlk kurulan Mimarlık, Makine Mühendisliği ve diğer bazı bölümlerden sonra bir servis birimi olarak Fen Edebiyat Fakültesi hizmete başladı. İlk Dekan Cengiz Uluçay’dı; ben de sıfır öğretim üyeli Kimya Bölümüne Bölüm Başkanı (!) olarak Ankara Üniversitesi Fen

Fakültesi’nden ayrılıp 1959’da bu fakülteye katıldım. Üniversite, Müdafaa Caddesi’nden Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin arkasındaki bir binaya taşınmıştı. İzinle 1960-1962 yıllarında bulunduğum Princeton Üniversitesi’nden döndüğümde bina yine orası idi. Şu farkla ki, Bahattin Baysal sayesinde, birkaç barakadan ibaret bir Kimya laboratuvarı oluşmuştu. Ayrıca bu iki yıllık süre içinde Amerika’lı rektör gitmiş, Turhan Feyzioğlu rektör olarak atanmış ve ondan sonra da Kemal Kurdaş Rektör olmuştu.”

Aynı yıllarda kurulan Fizik ve Kimya Bölümleri de benzer yapılarda gelişmiştir. Fizik Bölümünün web sayfasına göre 1960’da aynı zamanda kurulan Teorik Fizik Bölümünün ilk Bölüm Başkanı, Erdal İnönü (1960-1969) Fizik Bölümünün ilk Başkanı ise Adnan Şaplakoğlu olarak görülüyor. Bununla birlikte, Arif Payaslıoğlu’nun “Türk Yükseköğretiminde Bir Yeniliğin Tarihi” adlı kitabında, ilk dekanlar arasında da adı geçen A. N. Hunter, 1957-1960 döneminin Fizik Bölümü Başkanı olarak gösterilmiş, 1970’ten bu yana ise ODTÜ’de yalnızca Fizik Bölümünün varlığı görülmektedir. Bu değerli Bölümümüz için oldukça ayrıntılı şekilde yazılmış tarihçe, üniversitenin ve bölümün web sayfalarında bulunabilir.

Kimya Bölümünün 1960’da kurulduğu ve ilk Bölüm Başkanının bu bölüme ve fakülteye önemli hizmetler vermiş olan Bahattin Baysal olduğu iyi bilinmektedir. Bölümün ilk mezununa ilişkin bir anı Osman Yavuz Ataman tarafından aşağıda verilmektedir:

“1990’da 30. Kuruluş Yılı kutlamalarında ilginç bir olay yaşadık. O tarihte Bölüm Başkanımız Namık K. Aras idi; ben de yardımcılardan biriydim. Kutlamalar sırasında ilk mezunlara verilecek plaketleri hazırladık. Bu mezunlar Mehmet Yakup, şu anda Bilkent Fen Fakültesi Dekanı olan Hasan Niyazi Erten, geçen yıllarda yitirdiğimiz Mete Enuysal ve bir süre ODTÜ’de görev yaptıktan sonra Colorado School of Mines and Technology’de kariyerini sürdüren Baki Yarar idi. Bölüm 1960’da kurulduğuna göre, ilk mezunların tümü 1964 mezunu idi. Törenlere birkaç gün kala, o sırada Organik Kimya dalında doktora yapmakta olan bir Ürdünlü araştırmacı Ali Shakir, Bölüm Başkanlığına gelerek ilk mezunun kendisi olduğunu söyledi ve 1963 ODTÜ mezuniyet töreninde İsmet İnönü’den diploma alırken çekilmiş resmini gösterdi. Anlaşıldı ki 1960’da Ürdün’deki bir üniversiteden Kimya Bölümüne 2. sınıfa yatay geçiş yapmış ve tek kişilik bir sınıfta tüm ders ve laboratuvarları alarak 1963’de mezun olmuş. Kendisine özel bir plaket hazırladık. Bu mezunumuz ODTÜ’de aldığı dereceden sonra yıllarca Ürdün’de çalışmış, fakat bir terfi için doktora derecesi gerekince tekrar Kimya Bölümüne dönmüştü.”

Kimya Bölümünün kurucusu ve ilk başkanı olan Bahattin Baysal anlatıyor:

“Biraz evvel Prof. Enüstün anlattı bu ODTÜ’nün kurulmasını, bununla ilgili ilginç bir iki şey söyleyelim. ODTÜ’de ders vermeye başladığımda kendimi sanki bir ortaokula gitmiş gibi düşünmeye başladım. Fakülte Dekanı bana bir Arçelik masa ve bir sandalye verdi. Altı ay gece gündüz çalıştım. 1961 ders yılı başladığında Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin arkasındaki geçici binanın zemin katlarındaki laboratuvarlarında genel kimya, organik kimya, fiziksel kimya laboratuvarlarının yapıldığı bir Kimya Bölümü oluşturduk.”

Yine ilk yılların ortamı ve heyecanı, Dekanlarımızdan Dilhan Eryurt tarafından aktarılıyor:

“Fakültemiz hakkında geniş ayrıntılı bilgiyi dekanlarımızın hepsi ayrı ayrı verdi. Ben onun için bu konuya girmeyeceğim. Fakat herkes Bahattin Bey’e takıldı, ben de takılacağım. 1973 yıllarında arkadaşlarım Erdal İnönü ve Feza Gürsey “Sen buraya geleceksin” dediler ve ben ODTÜ’ye gelecektim. O zaman Dekanımız Bahattin Bey idi. Bahattin Bey de eski arkadaşım. Beni Erdal Bey aldı, Bahattin Bey’e götürdü. Teorik Astrofizik Bölümü kurmamı istediler. Bahattin Bey bu konuyla ilgili olarak, “Bak” dedi, “Bir sene çalışırsın, bir sene sonunda bakarım, baktım ki bir şey yapamamışsın, çıkarırım.” dedi. Fakat ben girdikten sonra emekli oluncaya kadar burada kaldım.”

Kuruluş yıllarında dar olanaklardaki heyecan, inanç ve çalışma azmini yine Dekanlarımızdan Tuğmaç Sayraç aktarıyor:

“1967 yılının Ağustos ayında Türkiye’ye döndüm. Eylül’de askere gittim. O zaman askerlik iki yıl idi. Altı aylık temel eğitimimi Balıkesir Ordu Donatım Okulu’nda tamamladıktan sonra, altı aylık kıta hizmeti için Ankara’ya 28. Tümen’e geldim. Yeni gelen acemi asteğmenlere nasıl nöbet tutulacağını öğretmek için bir önceki dönemin bazı asteğmenleri, tümende kısa bir süre alıkonmuşlardı. Akşam yemeğinde ben tesadüfen Namık Aras Hoca’nın yanında oturuyordum. İşte “Sen kimsin? Nerede okudun?” sohbetinden sonra: “Aaa” dedi, “Sen organik kimyacı mısın? Yaa, bizim bölümde organik kimyacıya şiddetle ihtiyacımız var.” ODTÜ’nün kuruluş yıllarında ben Almanya’da öğrenci olduğum için ODTÜ’den pek haberdar değildim. Doktoradan sonra Türkiye’ye dönerken de, doktora hocamın yardımıyla, İstanbul’da faaliyet gösteren Alman Hoechst Firmasına angaje olmuştum ve askerlikten sonra da orada işe başlayacaktım. Namık Hoca bir gün beni aldı ve ODTÜ’ye getirdi. Bahattin Baysal Hoca ile tanıştırdı. Bahattin Hoca o zaman bölüm başkanıydı. Bahattin Hoca, “Arkadaş!” dedi, “Senin yerin burası.” Hocam, ben Alman ekolünden geliyorum, benim İngilizcem lise İngilizcesi, ben burada görev yapamam.” dedim. “Bak arkadaş, daha önünde 1,5 yıl zaman var, eğer sen İngilizceyi 1,5 yılda ders verecek düzeye getiremezsen zaten işimize yaramazsın.” dedi ve noktayı koydu. Benim ailem de Ankara’da olduğu için esasında bu teklif bana cazip gelmişti. Galiba 1968 yılları sonlarında idi, bölümde oldukça başarılı bir İngilizce seminer verdim. O şekilde Kimya Bölümüne girmiş oldum. Giriş o giriş, emekli olana kadar da Kimya Bölümüne hizmet ettim.

Bahattin Hocayla ilgili bir anımı daha anlatmak istiyorum. Askerliğim sırasında özel izinle haftada iki gün öğleden sonraları Kimya Bölümüne gelmeye başlamıştım. Geliyorduk ama araştırma yapmak için organik kimya adına hiçbir şey yok bölümde! Bir tek infrared cihazı var, o da Bahattin Bey’in odasının yanında duruyor, üstü plastik bir kapla örtülü, kimsenin dokunması mümkün değil ona. Hala hatırlıyorum o cihazı, Perkin Elmer IR-521 idi. Doktoram sırasında o cihazla çok çekim yapmıştım. Bahattin Bey’in orada olmadığı bir gün, büyük bir cesaretle cihazın örtüsünü açtım ve polistren folyosuyla bir çekim yaptım. Baktım ki aletin kalibrasyonu bir felaket. Hemen elimden geldiğince bakım yapmaya giriştim, bazı dişlilerini söktüm, temizlemek ve ayar yapmak için. Tam böyle dişliler falan masanın üzerine yığılmış

durumdayken Bahattin Bey geldi. Biraz yüksekçe bir ses tonuyla “Sen na’pıyosun burada?” dedi. “Hocam bir çekim yaptım, bu aletin kalibrasyonu çok bozuk, kullanılacak durumda değil. Bu aleti ben daha önce kullanmıştım, merak etmeyin düzeltirim.” dedim. Sesini çıkarmadı ve gitti. Cihazın kalibrasyonunu yaptım, tekrar bir polistren infraredi çektim ve Bahattin Hoca’ya götürdüm. Şöyle bir baktı “Arkadaş” dedi, “Bundan sonra bölümde bu aletin sorumlusu sensin. Sana danışmadan kimse bu alete elini bile süremez. Kim bu aletle infared çekirmek isterse, onu da sen çekeceksin.” Yalnız bir şey daha yaptı, “Arkadaş” dedi, “Bu bölümde araştırma yapmanız için sizin gerçekten temel aletlere ihtiyacınız var.” O zaman galiba 20.000\$ kadar bir parası vardı bölümün, Ford Foundation’dan. O parayı da organik kimya için temel bir alet almak üzere tümüyle bana verdi. Biz de Almanya’dan, bir Perkin Elmer F 21 preparatif gaz kromatografi cihazı getirttik. Bu şekilde araştırmalara başladık. Ondan sonra, galiba Demirel’in başbakanlığı zamanındaydı, AID (Agency for International Development) yardımından kalan paralarla üniversitemize ve bu arada bizim bölüme de önemli bir mali kaynak aktarıldı ve biz 70’li yılların ortalarında techizat bakımından Avrupa üniversitelerinin standartlarını yakaladık. Okan’ın söylediği gibi Perkin Elmer T60 NMR (Nuclear Magnetic Resonance) geldi, ESR (Electron Spin Resonance) zaten vardı, analitik gaz kromatografi ve ultraviyole spektrometre cihazı aldık hem de Varian-CARY marka, yani çok mükemmel cihazlar aldık. Gerçekten de böylece Kimya Bölümü gelişmiş Batı üniversitelerinde bulunan bütün temel aletlere kavuşmuş oldu. Bu anlattıklarım 70’li yılların başındaki Kimya Bölümünün durumu hakkında bir fikir verdi sanırım. Bu gelişmelerin doğal bir sonucu olarak bölümün ders programları da yeniden gözden geçirildi ve güncelleştirildi.”

Benzer anıları, bir de yine eski dekanlarımızdan Namık K. Aras’tan dinleyelim:

“Ve araştırma programlarında büyük gelişmeler vardı. Burada şunu söylemek istiyorum. ODTÜ’ye ilk geldiğim zaman 1966’da yani 40 sene önce hocam Bahattin Baysal ile konuştuk sonra dedim ki, “Hocam araştırmaları ben nerde yapacağım?” “Aaa, gel göstereyim.” dedi. Aşağı katta bir odaya indik, bomboş bir oda, “Hocam” dedim, “Aletler, edevatlar nerede?” dedim. Söylediği sözü hiç unutmuyorum, çünkü bana çok etki etti, çok faydalı oldu. Başkalarına da faydalı olacağına inanıyorum. “Aaa” dedi. “MIT’den geldim demek kolay, ama” dedi, “Orayı dolduracak malzeme ve cihazları da bulacaksın, araştırma da bulacaksın.” dedi. Demin de dediğim gibi her zaman dekandan otoriterdir fakat o çok önemli bir söz. Bir şey yok demek doğru değil, insan ararsa bulunuyor. Özellikle şimdi para bulmak o kadar zor değil. Yeter ki onu yapacak edecek insan olsun. O sözünü unutmuyorum.”

Yine aynı yıllarda dekanlarımızdan Tosun Terzioğlu’nun anıları da üniversitemizin o yıllardaki dinamik niteliğini aktarıyor:

“Ben ilk olarak ODTÜ’ye Erdal Bey’i ziyarete 1966 yılında gelmiştim. Babam “Bir de oraya bak” diyerek, gelmemi istemişti. Doktoram devam ediyordu. Geldiğimde, ortada Mimarlık Fakültesi binası vardı sizlerin de anlattığı gibi. Ağustos ayıydı, ortalık toz duman, Erdal Bey’in ofisi bir barakaydı. Erdal Bey’le konuştum. Kemal Kurdaş Bey ile konuştum. Kendilerinde müthiş bir heyecan vardı. Cahit Bey’in geleceğini söylemişti Erdal Bey. Cahit Bey henüz

gelmemiştir. 1968’de benim buraya gelmemdeki en büyük etken, muhakkak ki Cahit Bey’in burada olmasıydı. Kendisinin telgrafını aldıktan sonra geldim ve işe başladım. Fakat şöyle bir durum vardı. Askerliğimi ya tecil ettirecektim, ya da askere gidecektim. O zamanlar uzun sürüyordu askerlik, daha sonra ne zaman geleceğim pek belli değildi. Askerlik tecil işlemleri yürüyordu. Bu sıralarda Cahit Bey’le biraz matematik lafladık, o da uzun sürdü. “Aman yaa, senin askerlik işlerin” falan dedi. Bu uyarı üzerine Cuma sabahı gittim personel dairesine, evraklarım falan tamamdı onları verdim. Personel dairesine bakan kişi “Olamaz” dedi. “Neden? Bir eksik mi var?” falan “Yok” dedi, “Şimdi ben bunu yazacağım Rektör Bey yarın imzalayacak, yarın cumartesi, tecil için son gün, Ankara’da merkezde Asker Alma Dairesi’nde bu iş yetişmez.” dedi. Bölüme geri dönüp durumu Cahit Bey’e anlattım. O da Kurdaş seni çağırıyor dedi. Onun yanına gittim. Kurdaş, personel müdürünü çağırdı. “Sen bunları derhal hazırla, getir, imzalayayım.” dedi. Personel müdürü, “Efendim yetişmez” deyince, “Orası senin işin değil, senin işin bir an önce bunları hazırlamak.” dedi. Onu yolladıktan sonra bana döndü, “Senin giyecek bir ceketin var mı?” dedi. O zaman ben böyle gömlekle dolaşıyordum. “Bir de kravat bul kendine, bir de berbere gitsen iyi olur.” dedi. “Çünkü yarın Asker Alma Dairesi’ne gidiyorsun. Ben telefon ettim. Orada seni bir Albay karşılayacak.” dedi. Kendime bir ceket ve kravat buldum, berbere gittim ve oldu, hakikaten oldu, yarım günde tecil tamamlandı. Çünkü Kemal Bey kendisi bir akademisyen olmamasına rağmen bir üniversitenin esas olarak; taş topraktan yükselen güzel binalar değil, kendini oraya adamaya hazır bilim insanları olduğunu çok iyi biliyordu. Ben onuncu akademik personeliydim bölümün... Bu sayının içinde yöneylem ve istatistikçiler de vardı. Şimdiki binayı teorik fizik, felsefe grubu, biz ve dekanlık birlikte kullanıyorduk. S binası daha yapılmamıştı. Boş yerler de vardı.”

Bugünkü ODTÜ Kampüsünün ilk yıllarını ve kuruluşunu bilenler, bozkırda yeşeren bu güzel yerleşkenin büyümesine tanık olmuşlardır. Bu yıllara ilişkin, birbiriyle ilişkili iki öykümüz var. Önce Bahattin Baysal anlatıyor:

“1963 yılında bu kampüsün temel atma töreni oldu. Bunu sayın rektör, o zamanki rektör Kemal Kurdaş düzenliyor. 1963 yılında biz meclisin arkasındaki binalarda çalışıyorduk. Bu arada böyle bir kampüsün kurulması için faaliyet başlıyor. Nisan Mayıs ayları temel atma merasimi. Şimdiki Mimarlık Fakültesi’nin bulunduğu yerde hasırlar örtüldü güneş fazla yakmasın diye davetlileri. Öğrenciler de geldiler. O sıralarda başbakan İsmet İnönü idi. Bu temel atma töreni için çağırılmış. İsmet İnönü söz aldı. Söz aldığı zaman etrafa baktı, oradan yukarıya doğru yürüyüş yolu boyunca tamamen boş. Oradan tepelere doğru ve Eskişehir yoluna doğru nereye bakarsanız düz tarlalar görürsünüz, ne bir ağaç ne bir fidan. “Değerli arkadaşlar” filan diye başladı, öyle durdu, bir şey söylemiyor. Yanımda da eski arkadaşım Erdal İnönü var; “Yav noluyor?” dedim, yavaşça eğildi, “Etrafta ilham verecek bir şey görmüyor dedi. 1963 yılından sonra ODTÜ’nün bu hale gelmesinde, Kemal Kurdaş’ın büyük katkıları var biliyorsunuz.”

Büyük güçlükleri aşmış bir kuşaktan değerli devlet adamımız İsmet İnönü'nün bile, oğlunun yorumuna göre "ilham verecek bir şey göremediği" ODTÜ yerleşkesini, bir de ilk öğrencilerden ve dekanlarımızdan Mehmet Tomak'ın gözüyle görelim ve dinleyelim:

Fotoğraf 4: "Dünden Bugüne Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarıyla Söyleşi" 27 Nisan 2006, U3 (Necdet Bulut) Amfisi, Ankara ODTÜ

"Bu kampüse ilk gelenleriz biz. İsmet İnönü'nün aksine inanılmaz bir ilham kaynağı olarak o boş arazi bize heyecan verdi. Aynı Tosun Terzioğlu'nun söylediği gibi çok heyecanlıydık."

Yine Mehmet Tomak ilk yılların heyecanını aktarıyor:

"Bakın 66'da galiba Kemal Kurdaş'ın sözleriydi: "ODTÜ'de öğrenciler kalabalıklar içerisinde kaybolmuş, unutulmuş birer sayı değil, sevgi ve saygı duyulan birer şahıslardır." Şimdi bizim öğrenciliğimiz sırasında çok net olarak hatırlıyorum, Matematik Bölümü kantininde Kemal Kurdaş bize gelip "Üniversite nasıl gidiyor?" diye sorarlardı. Kendi şahsen gelip sorardı, öyle bir ortamda yetiştik."

Fakültenin ilk yıllarında doğal olarak öğretim elemanları gençlerden oluşmakta idi, profesör sayısı oldukça azdı. 1970'li yıllardaki durumu dekanlarımızdan Namık K. Aras anlatıyor:

Başlangıçta Assist. Prof. Dr. Mehmet Rona vardı. Fizik Bölümünden belki eski hocalarımız tanır, o çok evvel. 1970'lerin sonunda Amerika'ya gitti. Okan Tarhan ve Mehmet Tomak

da dekan yardımcısı olarak benimle görev yaptılar. Göreceksiniz bölüm başkanları şu anda aktif olarak burada değil, onu belirtmek istiyorum. Hüseyin Batuhan, Sabahat Tura, Belma Ötüş vardı. Dikkatinizi çekmek istiyorum çok az profesör, hepsi doçent ya da yardımcı doçent. Profesör olanlar da özellikle Kimya Bölümünde, başlangıçtan profesör olarak gelen hocalarımız var. Matematik Bölümünde bir başkanımız, telefonla teklif etmiştim. Tosun Terzioğlu kabul etmişti. Sonra bu görevi Tuğrul Tamer ve Mehmet Orhon yapmıştı. Kimya Bölümünde Vedat Hocamız bölüm başkanıydı ve Tuğmaç devam etti. Yani benim dekanlığımın son dönemlerinde Tuğmaç Sayraç bölüm başkanıydı. O zaman bir de Teorik Kimya Bölümü vardı; orada da Önder Pamuk ve sonra Timur Halıcıoğlu vardı. Eğitim Bölümümüzün çok renkli bir bölüm başkanı vardı, Kemal Özinönü. Onu tanıyanlar ne kadar renkli, enteresan bir kimse olduğunu bilirler. Bilmiyorum kaç kişi tanıyor, o da epey sene önce Amerika'ya gitti, yerleşti. Kimse tam olarak haber alamadı ama vefat ettiğini duyuyoruz.”

Sosyoloji ve Psikoloji Bölümlerinin temeli olan *Sosyal Bilimler Bölümü* veya o zamanki adıyla *Beşeri İlimler Bölümü* ise diğer ana bölümlerle birlikte 1959'da kuruldu. 1982'de bu bölümün ikiye ayrılmasıyla Psikoloji ve Sosyoloji Bölümleri kuruldu. Yükseköğretim Kurulu'nun kuruluşu ve YÖK Yasası'nın hazırlandığı 1980'li yıllarda bir süre Sosyoloji, Psikoloji ve Felsefe Bölümleri tek bölüm olarak hizmet verdiyse de yapılan itirazlar sonucu 1982'de Sosyoloji, Psikoloji ve Felsefe ayrı bölümler olarak kabul edildi. YÖK'ün ilk yıllarında Sosyoloji Bölümü, Kamu Yönetimi derslerini de içeren o zamanki ülke yönetimi tarafından mecbur tutulan bir ders programı izlemek zorunda kaldı. 1989'dan sonra bugünkü halini alacak değişiklikler yapıldı. Psikoloji Bölümü de benzer gelişmelerle bugünkü güçlü ve etkin duruma geldi.

Biyoloji Bölümü ise gelişmesine önceleri Kimya Bölümü bünyesinde başladı. Bu arada Kimya Bölümünün ODTÜ-Biyoloji Bölümü dışında, Bilkent Üniversitesi Kimya Bölümü, ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü, Koç üniversitesi Kimya Bölümü gibi bazı değerli kuruluşların doğuş (veya kuluçka mı demeli) yeri olduğu da hatırlanmalıdır. Belçikalı biyokimyacı Marcel Bastin, 1970'li yıllarda, Kimya Bölümünde yaptığı çalışmalarla Biyoloji Bölümünün kuruluşuna katkıda bulunmuştur. Yine aynı yıllardan, İnci Özer'in de katkıları hatırlanabilir. Önceleri *Modern Biyoloji* adı altında temeli atılan bölüm, o yıllarda Üniversitemizi ziyaret eden, DNA'nın yapısının keşfine katkısı ile Modern Biyoloji'nin mimarları arasında yer alan James Watson'un teşvik ve önerileri ile 1975 yılında “Hayat Bilimleri” adı ile özgün lisans ve lisansüstü eğitim veren bir Bölüm olarak yeniden yapılanmıştır. Biyoloji Bölümü gelişme süreci içinde, *Hayat Bilimleri*, *Biyolojik Bilimler* ve *Biyoloji* adlarını almıştır. Bölümün tarihinde diğer bir kilometre taşı ise 1996'da Moleküler Biyoloji ve Genetik Lisans Programının açılmasıdır. Bugün aynı bölüm içerisinde iki program (Biyoloji ve Moleküler Biyoloji ve Genetik) olarak eğitim ve araştırma yapılmaktadır.

Fotoğraf 5: “Dünden Bugüne Fen Edebiyat Fakültesi Dekanlarıyla Söyleşi” 27 Nisan 2006, U3 (Necdet Bulut) Amfisi, Ankara ODTÜ

Soldan sağa: Vedat Enüstün, Bahattin Baysal, Namık K. Aras, Tosun Terzioğlu, Aymelek Budak, Tuğmaç Sayraç, Dilhan Eryurt, Halil Kırkıbiyık, Mehmet Tomak, O. Yavuz Ataman

ODTÜ’de okuyup da Teo Grünberg’den mantık veya felsefe dersi almamış öğrenci azdır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde uzunca bir süre, felsefe dersleri öğrencilere seçmeli olarak verilmiştir. Bölümün kuruluş yıllarında, şu anda mutlu ve sağlıklı bir emeklilik sürecinde olan Grünberg dışında Cemal Yıldırım, verdiği derslerle konu üzerinde ilginin artmasını sağlayan Nusret Hızır, Hüseyin Batuhan, Cemil Akdoğan ve Rasih Güven de anılmalıdır. Modern Mantık derslerinin liselerde de okutulmaya başlanmasında Grünberg ve Batuhan’ın katkıları önemli olmuştur. Bu alandaki çalışmalar önceleri Beşeri İlimler Bölümü bünyesinde Grünberg’in çabalarıyla 1979’da kurulan “Mantık, Bilim Felsefesi ve Tarihi” adı altında bir yüksek lisans programıyla yürütüldü. 1982’de Beşeri İlimler Bölümünün YÖK tarafından kapatılmasıyla bir süre Sosyoloji Bölümünde yapılan çalışmalar daha sonra aynı yılda kurulan Felsefe Bölümünde sürdürülmüştür.

Yine belli yıllarda ODTÜ’de okuyup da Yuluğ Tekin Kurat’tan *Devrim Tarihi* dersi almamış olmak bir istisna olmuştur. Tarih dersleri de önceleri ODTÜ’de yalnızca Devrim Tarihi olarak başlamış, YÖK’ten sonra 1982’de bugünkü Tarih Bölümü kurulmuştur. Üniversitemizdeki

tüm öğrencilerin almakta olduğu dersin adı ise YÖK'ten sonra "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi" olarak değiştirilmiştir.

3.2. Zor Yıllar

Üniversitenin heyecan verici kuruluş yılları, daha sonraları, ülkenin politik yaşamındaki gelişmelerden etkilenmiştir. Askeri darbeler ve politik çalkantılar bir yandan akademik yaşamı yavaşlatırken, öte yandan bir bakıma ODTÜ'lü kimliğini de oluşturmuştur.

1971'de 12 Mart olayı öğretim üyelerinden daha çok bazı öğrencilerin hayatını tümden değiştirdi. Bugün öğretim üyesi olanların bir bölümü o yılları öğretim üyesi, asistan veya öğrenci olarak yaşamıştır. 1971'den sonraki askeri darbe olan 12 Eylül 1980'e kadar, tüm ülke üniversiteleri gibi ODTÜ de zor yıllar geçirdi. 12 Eylül 1980'den sonra öğretim üyelerinin bir bölümü 1402 sayılı yasa ile görevden alındı. Genelde ODTÜ, özelde ise Fen Edebiyat Fakültesi'nde bu tür kayıplar diğer üniversitelere göre daha az olmuştur. Üniversitemizde piyasada veya dış ülkelerde çalışmak üzere kendi isteği ile ayrılanların sayısı ise yine fakültemizde çok azdır. Buna karşın, Matematik Bölümünden Cemal Koç, Sosyal Bilimler Bölümünden de Hasan Ünal Nalbantoğlu'nun görevden alınmaları bugün bile acı verici yönleriyle hatırlanmaktadır. Cemal Koç'un ifadesiyle o günlere dönelim:

"Beş kişilik ailemin geçimini sağlamak için küçük bir dersane açtım ve yaşamımı onunla ve başka dershanelerde çalışarak sürdürdüm, açtığım kırtasiye dükkanı 1-2 ay süren başarısız bir denemeydi. İnatla sürdürdüğüm mücadele ise sıkıyönetimle uzlaşmaya gitmemekti. Kendi adıma sıkıyönetime başvurup "sakıncalılığımı kaldırın" demeyi onursuzluk saydım ve bunun cezasını her ay belli bir miktar az emekli maaşı olarak gururla çekiyorum."

Nalbantoğlu ise görevden alınmadan kısa bir süre önce Fakültemizin dekan yardımcısı idi.

"Görevden alınma tarihim 1983 Nisanı'nın ilk haftasında ve kızımın doğumundan dört gün sonradır."

Bu öğretim üyelerimizin görevlerine dönmeleri yıllar aldı. Bu süre içinde Nalbantoğlu yurt dışına gitti.

12 Eylül 1980'den önce de üniversitede ve ülkede karışıklık vardı. Mütevelli Heyeti sistemi ile yönetilmekte olan üniversitemizde, bu kuruluşun üyeleri ilk yıllarda seçkin, vatansever bireylerdi; onların atılımcılığı ve özgürlükçü davranışları gelişmeyi sağlamakta idi. Bu üyeler siyasal nitelikli ve niyetli olmaya başladığı yıllarda durumun olumsuz yönde değişmesi üniversitemize acılı süreçler yaratmıştır. Dekanlarımızdan Bahattin Baysal, 12 Eylül öncesi dönemine ait anılarını aktarıyor:

“Bir başka olay, gene duymanızda yarar var. Bu Hasan Tan İdaresi. Bunlar ODTÜ’nün tarihinde geçmiş olaylar. Bunları bilmenizde yarar var. Dedikoduyla ilgisi yok. Bu Hasan Tan denilen adam, bu üniversiteyi perişan etti. Eskiden de tanıdığımız bir adam, Sosyal Bilimlerden bir arkadaşımız. Neyse Profesör Mübeccel Kıray’ın Bölüm Başkanlığı süresi dolmuş, Sosyal Bilimler bölümlerinden öğretim üyeleri odama geldiler dediler ki: “Biz Çiğdem Kağıtçıbaşı’nı Bölüm Başkanı istiyoruz.” “Uygun” dedim. “Başka ne diyeyim, istiyorsanız.” O da zaten tanınmış bir bilim insanı bunu önerdik. Mütevelli Heyeti, o zamanki, onun yerine Hasan Tan’ı seçti. Bunun üzerine ben rektörlüğe yazdım: Bu Hasan Tan’ı ben Bölüm Başkanı olarak tanımıyorum. Böyle şey olur mu? Hasan Tan’ın Bölüm başkanlığı devam etti, yazılarını rektörlüğe yazmaya devam etti. En sonunda rektör oldu bir gün. Üniversite uzun süreler aylarca kapalı kaldı.”

Benzer anıları bir de Tosun Terzioğlu’ndan aktaralım:

“Hasan Tan dönemi var ve benim dekanlık görevim. O dönem garip bir dönemdi. ODTÜ’nün bir Mütevelli Heyeti var ama, 5 kişilik, aslında 9 kişilik olması lazım. Hükümet ancak 5 kişi atayabilmiş. 6 olması lazım ki rektör atayabilsin. 6 yok 5 var. O 5 kişiyi de istifa ettirmeden yeni gelen hükümet kendine uygun bir Mütevelli Heyeti ataması yapmıyor. Sonuçta Mütevelli Heyeti rektör atayamıyor, rektör vekili atıyor. Anayasa Mahkemesi ODTÜ Kanunu’nun bir takım maddelerini iptal etmiş. Böyle bayağı enteresan yasal bir boşluk var. Şimdi dekan olarak bir takım görevlerim vardı. Bunlardan bir tanesi jandarma karakoluna düşen öğretim üyelerimizi gidip kurtarmak. Şöyle bir uygulama vardı sıkıyönetimde, diyelim bir öğrenci sınıfta bir bildiri dağıtıyor veya sınıfa girip bir slogan atıyor. Öğretim üyesi, dersini kesip, o kişiyi kovalayıp, yakalayıp, jandarmaya götürmekle görevliydi. Bunu yapamadığı takdirde jandarma onu götürüyordu, ODTÜ karakoluna. Benimde başlıca görevlerimden biri, jandarma karakoluna gidip, araya çeşitli araçlar koyup “Valla çok çalıştı, ama slogan atıp kaçan kişi hocamızdan daha hızlıydı, bir türlü yakalayamadı” gibi dil döküp öğretim üyesinin serbest bırakılmasını sağlamaktı. Bu görevimde her zaman başarılı oldum, ama haftanın birkaç gecesini ben de karakolda geçiriyordum. O dönemlerde bu 5 kişilik Mütevelli Heyeti’nin istifa etmesi için iktidar çok uğraştı.

O zamanlar çok kısa süre içerisinde ODTÜ ile ilgili 14 bombalama veya suikast teşebbüsü oldu. Bunların bir kısmı kampüste bir kısmı da dışarıda oldu. Rektör vekilimizin evi iki defa, öğrenci işleri dekanımızın evi, diğer (onun yerine) gelen rektör vekilimizin evi, Mütevelli Heyeti üyelerimizden ikisinin evi, bazı dekanlarımızın evi bombalandı. Bu epey sürdü. Fakat enteresandır ki bir anlamda o hukuki boşluk içerisinde ODTÜ kendi sistemini oluşturdu. Öğrenci temsilciliği konseyi ile üniversite konseyi ile her şey alabildiğine konuşuldu, belki çok uzun konuşuldu, tartışıldı; ama sonuçta her konuda bir karara varılıp, uygulanabildi, üniversite çalıştı. Bu dönemde ODTÜ büyük bir sınav verdi. Ondan sonra 1981’de çıkan ve 1983’de tam uygulanan Yükseköğretim Kanunuyla, ODTÜ diğer üniversitelerle aynı kaba kondu. 1971’den 1981’e 10 yıl sürdü. Yükseköğretim Kanunun çıkmasının ertesi günü yapılan bir törenle, Kemal Kurdaş’a ve Cahit Arf’a onur doktorası verdik. Mimarlık Fakültesi’ndeki

amfi ağzına kadar doluydu, bütün öğretim üyeleri cübbeleriyle gelmişlerdi. Öğrencilere oturacak yer kalmamıştı. Onlar da ayakta veya merdivenlere ilişerek töreni izlediler. Orada Kemal Kurdaş'ı ayakta alkışlayan genç öğretim üyeleri öğrenciyken Kemal Kurdaş'a "Amerikan uşağı rektör istifa" diye bağırın ODTÜ'lü eski öğrenciler vardı. Sıradanlaşmak ODTÜ gibi iddialı bir üniversite için sondu. Ama o gün, o törende gördüm ki ODTÜ'nün öğretim üyesi ve öğrencisi çok sevdikleri bu üniversitenin yok olmasına razı olmayacaktı."

Mütevelli Heyeti'ne dayalı yasa ile yönetimle ilgili bazı anıları Bahattin Baysal aktarıyor:

"Mütevelli Heyeti diye bir şey vardı biliyorsunuz. Şimdilerde birçok üniversitenin mütevelli heyetleri var. Ama o zaman yoktu, o zaman sadece ODTÜ'nün Mütevelli Heyeti vardı. Bu sistem Amerika'da gelişmiş bir yöntem. Amerika'da bir takım zengin adamlar grubu kendi aralarında bir üniversite kurmaya karar veriyorlar. 10-15 kişi birleşiyor bir takım kurallar koyuyorlar ve de yetenekli bir adamı oraya rektör olarak atıyorlar. Para, seçim, yönetim hep kendilerinden gelmiş. Öyle adamlarla kuşkusuz mütevelli heyeti sistemi yürüyor. Çünkü beğenmezlerse rektörü değiştiriyorlar, başka rektörler buluyorlar. Ama bu yöntem Türkiye'de devlet parasıyla finanse edilen ODTÜ'de yürümedi. Çünkü hükümetin etkisi var. Hükümet kendine göre bu üniversitenin yürütülmesini istiyor, kendi adamlarını Mütevelli Heyeti üyeliğine seçiyor. Öğrenci hareketlerini istemiyor. Reform sözünden korkuyor. Öğrencilerin tüm yaptıkları hareketleri ben de destekliyor değilim tabii, pek çoğu o zaman ki 68'liler denilen Fransa'da Avrupa'da çıkan olayların etkisiyle bir takım öykünme niteliğinde birçok hareket. Orta Doğu o yollardan geçti. O zaman olanlar iyi mi oldu, kötü mü oldu diye düşünürseniz, tabii böyle birikimler tabii bazı kazançlar sağlıyor topluma. Ancak sonuç felaket oldu. 12 Eylül denilen olayla Türkiye uzun süre askeri yönetime girdi."

Aynı yılları bir de Mehmet Tomak'tan dinleyelim:

"Daha sonra Fizik Bölümü Başkanlığı görevimiz başladı. Orada da rektörlükteki içtimaları hatırlıyorum. Sıkıyönetim komutanı Sayın Recep Ertegün (OYA: Ergun olmalı) bizi toplardı, bölüm başkanlarını, dekanları, rektörü, herkesi ve bol bol nasihat ederdi. Daha sonra, "Bu bizim rutin görevimiz" der, her hafta sonu, Sayın Terzioğlu hatırlar, bölümlerin aranması başlardı. Gece bölümler aranırdı ve orada hatırladığım, Prof. Dr. Hakkı Ögelman'ın bir telsizi vardı araştırma için laboratuvara kurduğu. Onun için sorulan soru da: "Bu Moskova'yı alıyormuş. Moskova'yla konuşuluyor mu burada?" Çok canımın yandığını hatırlıyorum. Evet belki bu dönemde gençlerimize verilen değer buydu, altını çizmek gerekir. Ben bu görevleri yaparken asistan profesördüm, şimdiki yardımcı doçent. Bölüm başkanlığına 3 dönem seçildiğimde de işte doçent olmuştum sonunda. YÖK yasasıyla mecburen ayrılmak zorunda kaldım; çünkü bölüm başkanı olmak için profesör olmak gerekiyordu yasa gereği. YÖK döneminde sürekli bir yıpranma geçirdiğimizi hatırlıyorum."

Eski dekanlarımızdan Tuğmaç Sayraç'ın sözleri yine aynı yıllara tanıklık niteliğinde:

"Yükseköğretim yasası 1981 yılında çıkmıştı bildiğiniz gibi. 1982 yılında yeni rektörler seçildi. Biz o yıl, yaz aylarında, Ayvalık'ta yazlık evimizde tatildegdik. Ayvalık'a gitmeden önce de

eşime: “Şimdi bana idari görev falan verirler, biz biraz gözden ırak olalım, bir süre Ankara’dan uzak kalalım.” demiştim. Biz tatil yaparken bir Cumartesi günü galiba 82 yılının 28 Ağustos günüydü, Ankara’dan bir telgraf aldım; mesajda “Şu numaraya telefon edin.” yazıyordu. Biraz da meraklandım, zira o sıralar annem rahatsızdı. PTT’ye gittim ve bilmediğim o numarayı aradım. Karşıma çıkan kişi, “Tuğmaç Bey” dedi, “Ben yeni rektörümüz Mehmet Gönlübol’um. Sizin Fen Edebiyat Fakültesi dekanı olarak atamanız çıktı YÖK’ten, sizden bu görevi kabul etmenizi rica edeceğim ama bu görevi kabul etmemek için özel bir nedeniniz varsa, lütfen bana iletin, ben Yükseköğretim Kurumu nezdinde gerekli girişimlerde bulunurum.” “Efendim biz de zaten yarın Ankara’ya dönüyoruz. Pazartesi günü ODTÜ’ye ziyaretinize gelirim, görüşürüz, cevabımı da o zaman size veririm izin verirsiniz.” dedim.

Biz hafta sonu Ankara’ya döndük. O hafta sonu eve epeyce telefon geldi. Hatta o telefonlardan bir tanesi Tosun Terzioğlu’ndandı. “Bizim yeni dekan kim, biliyor musun?” diye sordu. “Biliyorum” dedim. “Kim?” dedi, “Benim” dedim. Telefonda büyük bir rahatlama hissettim. Arkadaşılarımdan aldığım moral ve destek ile ertesi gün rektörle görüşmeye gittim. Baktım son derece uygar bir kişi ve bu görevi kabul ettim.

Bildiğiniz gibi 12 Eylül döneminden sonra üniversite olarak çok kritik günler yaşadık. Çünkü 12 Eylül öncesi dönemde bütün bölümlerde klikleşmeler olmuştu. Hem de esaslı klikleşmeler olmuştu. Tabi o dönemlerde bir dekana düşen en önemli görev, bu klikleşmelerin bertaraf edilmesi ve arkadaşımıza, mensuplarımıza rahat bir çalışma atmosferinin sağlanması idi. Zaten verdiğim ilk karar da, hiç kimseye husumet gütmeden herkese eşit davranmak oldu.

Bu arada fakülte olarak bizim idari yapımız çok büyük değişikliğe uğradı, büyük bir transformasyon geçirdik. Biraz önce Namık Bey, bir saydamda fakültemizin bölümlerini gösterdi. Bu dönemde bölüm yapımız büyük ölçüde değişti. Örneğin, Matematik Bölümü bünyesindeki Yöneylem Araştırması ve İstatistik Programı ile İdari ve İktisadi Bilimler Fakültesi’ndeki Uygulamalı İstatistik Bölümü birleşti ve Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde yeni bir bölüm olarak (İstatistik Bölümü) yer aldı. Sosyoloji ve Psikoloji Programlarından oluşan Beşeri Bilimler Bölümü ile servis dersleri veren Felsefe ve Tarih Programları buharlaştı, onun yerine Sosyoloji, Psikoloji ve Tarih Bölümleri kuruldu. Felsefe grubundaki hocalarımız geçici olarak Sosyoloji Bölümüne bağlandı. Ancak daha sonraki yoğun çabalarımız sonunda, Felsefe de bağımsız bir bölüm olarak fakültemizdeki yerini aldı. Teorik Kimya bölümü kaldırıldı. Bütün bu değişikliklerden sonra, yeni kurulan bölümlere yer temini ve bölüm başkanı atamaları gündeme geldi.

Bildiğiniz gibi 2547 sayılı YÖK Yasası rektöre ve dekanlara oldukça geniş yetkiler veriyordu. Örneğin yasanın 21. maddesine göre “Dekan, Bölüm Başkanlarını atar ve Rektöre bilgi verir; fakat ben hiçbir zaman böyle bir yol izlemedim. Her bölümde ne kadar öğretim üyesi varsa hepsini teker teker odama çağırdım. “Burada konuşulanlar burada kalacak, Bölüm Başkanı olarak kimi görmek istersiniz bölümde?” diye sordum. Çünkü kalabalık toplantılarda insanlar her zaman fikirlerini serbestçe söyleyemeyebilirler, ama böyle bire bir konuşmada çok daha sağlıklı sonuçlar alıyorsunuz. Çoğunluğun istediği kişileri Bölüm Başkanı olarak atadım. Tabii

bu tutum bölümleri çok rahatlattı. Benim çalışmamı da kolaylaştırdı ve kısa sürede bölümdeki klikleşmelerin alt düzeylere inmesine olanak sağladı. Zaman süreci içerisinde bugünkü günlere geldik.

O dönemde karşılaştığımız sorunlardan biri de şuydu. Yükseköğretim Kanunu’nun 41. maddesi, gelişmiş üniversitelerin, geliştirmekte olan bazı üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamasını öngörüyordu. YÖK Üniversitemizi Kayseri, Elazığ ve Isparta Üniversitelerinin ihtiyacını karşılamakla görevlendirdi, daha doğrusu mecbur etti. Elazığ Üniversitesi’nin rektörü de, bizim Kimya Mühendisliği’nden mezun Arif Çağlar Hoca’ydı. Arif Hoca’dan bize çarşaf çarşaf listeler gelmeye başladı. Falan ana bilim dalı için 1 Profesör veya doçent, filan ana bilim dalı için 2 yardımcı doçent vs. Biz onlara da kibarca, “ODTÜ, sizin profesör, doçent, yardımcı doçent ihtiyacınızı karşılamak için kurulmadı.” anlamında bir cevap verdik ve YÖK’de de bize anlayış gösterildi. Bu kritik dönemde üniversitemiz öğretim üyesi kaybına uğramadı denilebilir. ODTÜ’nün 12 Eylül’den önceki kadrosuyla ayakta kalmasında bazı arkadaşlarımızın gerçekten çok büyük katkısı olmuştur. Bunlardan bazılarının isimlerini zikretmek istiyorum. Biri akademik işlere bakan rektör yardımcısı Muharrem Timuçin, diğerleri Mühendislik Fakültesi Dekanı Mustafa Doruk, Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü Kemal Gürüz ve Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı olarak ben. Ancak Mehmet Gönlübol’un rektör olarak atanmış olmasının, ODTÜ için gerçekten büyük bir şans olduğunu belirtmek durumundayım. Tahmin ediyorum, sayın Gönlübol buraya bir misyonla gelmişti. Ama biz kendisini ikna ettik, ODTÜ’nün nasıl kurulduğunu, hangi yollardan geçerek buraya geldiğini ve böyle bir müesseseyi kurmanın çok zor ama yıkmanın çok kolay olduğunu kendisine anlattık. Gönlübol bize inandı ve bizi dinledi, ODTÜ’yü gerçekten sevdi ve ondan sonraki yıllarda ODTÜ’nün en büyük savunucusu oldu. Ondan sonraki dönemlerde bildiğiniz gibi bizim profesörlerimizden Ömer Saatçioğlu ve Suha Sevük rektör oldu.

12 Eylül badiresini bir yara almadan, kafamız gözümüz yarılmadan atlatmış olduk. Benim birinci dekanlık dönemim böyle çalkantılarla geçti ama ikinci dönemde çabalarımızın meyvelerini topladık ve çok rahat bir dekanlık dönemi geçirdim. Biyoteknoloji ünitesinin kurulması gibi bilimsel faaliyetlerimize daha fazla zaman ayırma fırsatını bulabildik.

3.3. Geleceğe Yöneliş

Fen Edebiyat Fakültesi 1990’lı ve 2000’li yılları çalışarak ve sürekli gelişerek geçirdi. Kuruluş yıllarında edinilmiş olan güçlü ilkeler ve nitelikler, olumsuzluklardan etkilenmeyi her dönemde en aza indirmiştir. Yine de geleceğe yönelik düşüncelerde umut ile endişeleri yan yana görmek ve eleştirmek bilimsel bir yaklaşım olacaktır. Bu konudaki bazı düşüncelerini Tosun Terzioğlu’ndan dinleyelim:

“Kurumları Türkiye’de sıradanlığa, alışagelmışe çekmek için kurulan tuzaklar, girdaplar vardır. Yani üniversitemiz olacaksa hepsi olsun. Kimya ya da Matematik Bölümümüz olacaksa hepsi aynı olsun. Oysa ODTÜ’nün kuruluş amacı kesinlikle bu değildi. Sıradan bir üniversite olmak, bir dördüncüsü, beşincisi olmak amacıyla kurulmamıştı. Buraya gelen kimseler de o amaçla gelmemişlerdi. Buraya gelen kişilerin yapmak istedikleri şeyler çok iddialıydı. Belki de fazla iddialıydık bilmiyorum; ama biz sıradan işler yapmak için gelmemiştik buraya. Ama 1971’den başlayarak yavaş yavaş bu girdabın içerisine çekilmeye başladık. Mütevelli Heyeti sistemini tam oturtamamıştık. Bizim kültürümüze de yabancı bir sistemdi. Siyasiler her şeyi her kurumu kontrol altına almak istiyorlardı ve siyaseten de karma karışık bir dönemdeydik. Bence, ilk defa 1974’de girdaba yakalandık. Çünkü o tarihten sonra ODTÜ’deki profesörlük ve doçentlik de diğer üniversitelerdeki gibi verilmeye başlandı. Ama bunu da biz istedik, masumane bir şekilde. Bizim profesörlüğümüz de, doçentliklerimiz de diğer üniversitelerce sayılsın istedik. Yaptığımız kendi giriş sınavımızı vermekten vazgeçtik. Sınavımız çalındı, şu oldu bu oldu. Kimin çaldığı da pek belli olmadı, karışık işler oldu. Biz de herkesle birlikte aynı sınavla öğrenci almaya başladık.”

Mehmet Tomak da benzeri görüş ve endişeleri taşıdığını iletmektedir.

“Şimdi bugünkü durumla ilgili ben de gelecekle ilgili görüşlerimi kısaca belirtmek istiyorum. Bizim bir özeleştirici alışkanlığımız var, belki o dönemlerden gelen bir şey. Bizi sıradanlığa çeken girdaplardan söz etti Sayın Terzioğlu gerçekten de öyle. Eğitim kalitesi bugün düşünülürse, son derece büyük sorunlar yaşıyoruz, ezber, giriş sınavı. Araştırmalarda ise her şeyin sayıya dökülmesi, makale sayıları, sayısal terfi kriterleri, desteklerde telefon ve faks sorunlarının yaşanabiliyor olması hala, çok tuhafıma gidiyor. Toplumsal görevlerimizdeki suskunluk, yönetim alışkanlıklarımızda belki bir değerlendirme ihtiyacı duymayışımız. Yani biz şunlara şunlara karar verdik, nasıl oldu, etkisi nedir. Hangilerini değiştirelim, hangilerini yeniden düşünelim, bunların bence çok azı yapılıyor; ya da yapılmıyor olması düşündürücüdür. Bizi sıradanlığa çeken girdaplar işte bunlardır diye düşünüyorum. Katılım eksikliği her zaman yaşanıyor, önümüzdeki dönem yaşanmaz umarım.”

Geleceğe yönelik olumlu ve umutlu sözleri yine bir dekandan, Halil Kırbıyık’tan dinliyoruz:

“Üniversitemizin 50. yılını kutluyor olmaktan gurur duyuyoruz. Kutlamamızın hem bölgemizde hem de dünyada tarihin yeniden yazıldığı bir döneme rast gelmesi ilginçtir. İnsanlık ilginç bir süreçten geçmektedir. Bu süreçte tüm üniversiteye olduğu gibi fakültemize de önemli görevler düştüğüne inanıyorum. Böyle bir dönemde ulusal birlik duygularının öne çıkmasında sosyal bilimler bölümlerimizin rolü yadsınamaz. Bilindiği gibi Batı, “batı ve ötekiler”, “west and the rest” söylemini geliştirmiş ve bunu da büyük ölçüde kabul ettirmiştir. Bize düşen Batının dikte ettirmeye çalıştığı tezin karşısında durabilecek ve kendi söylemini geliştirebilecek özgür iradenin değerinin ve değerlerinin farkında olan kuşaklar yetiştirmektir. Diğer yandan hızla gelişen bilişim ve teknoloji konusunda fen kanadı bölümlerimize önemli görevler düşmektedir. Gelişen bilim ve teknolojiyi bize nasıl adapte eder veya bizim kılarız düşüncesi önem taşımaktadır. Fen Edebiyat Fakültesi’nin kuruluşu, gelişimi, yüceltilmesi ve

daha da ileri taşınması için burada olan ve olmayan tüm fakültemiz elemanlarının çok önemli katkıları bulunmuştur. Öğrencisi de olduğum, eğitim ve araştırmada böylesine güçlü bir fakültede öğretim görevlisi ve idareci olarak görev yapmış olmaktan gurur duyduğumu ayrıca ifade etmek istiyorum. Başarımızın büyük bir kısmını öğrencilerimizin katkısının oluşturduğunu unutmamak gerekir. Başarımız onlarla devam edecektir.”

Bugün Fen Edebiyat Fakültesi, yetiştirdiği öğrenciler ve üniversitemizin diğer bölümlerine vermeyi sürdürdüğü derslere ek olarak çok etkin ve güçlü bir araştırma odağıdır. Bölümlerimizin çoğu ülkemizde kendi alanlarında en önde gelmektedir. ODTÜ’nün son yıllarda başarıyla yürüttüğü Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP) ve Doktora sonrası Araştırma Programı (DOSAP) gibi, diğer üniversitelerle güçlü bağlar kuran çalışmalarda Fakültemiz çok önemli işlevler üstlenmiştir.

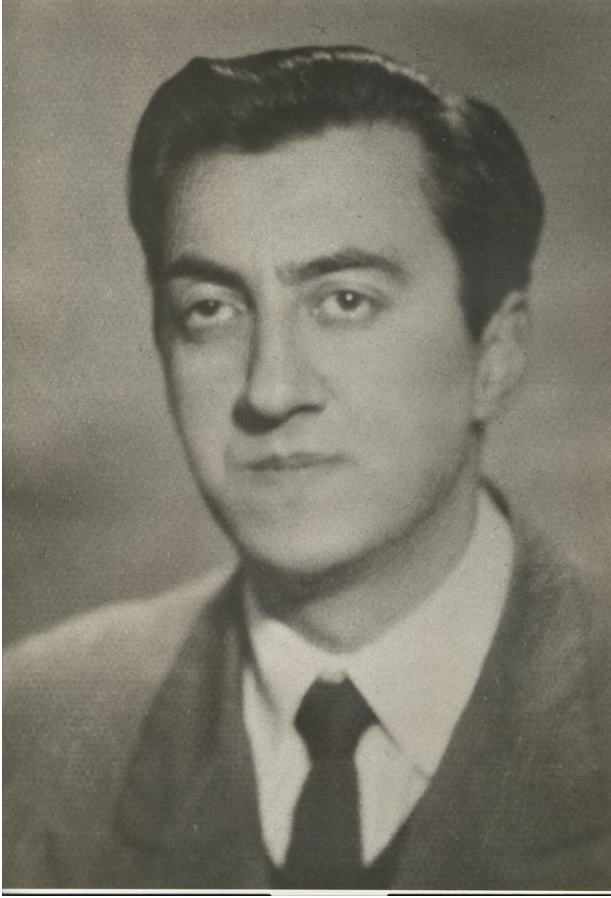
Mehmet Tomak’ın, ileriye yönelik olumlu bir ileti niteliği taşıyan sözleri ile Fakülte tarihçesini bitirelim:

“Siz ODTÜ’lülerin okunmaya değer şeyler yazmalarını ama çok daha önemlisi yazılmaya değer şeyler yapmanızı diliyorum.”

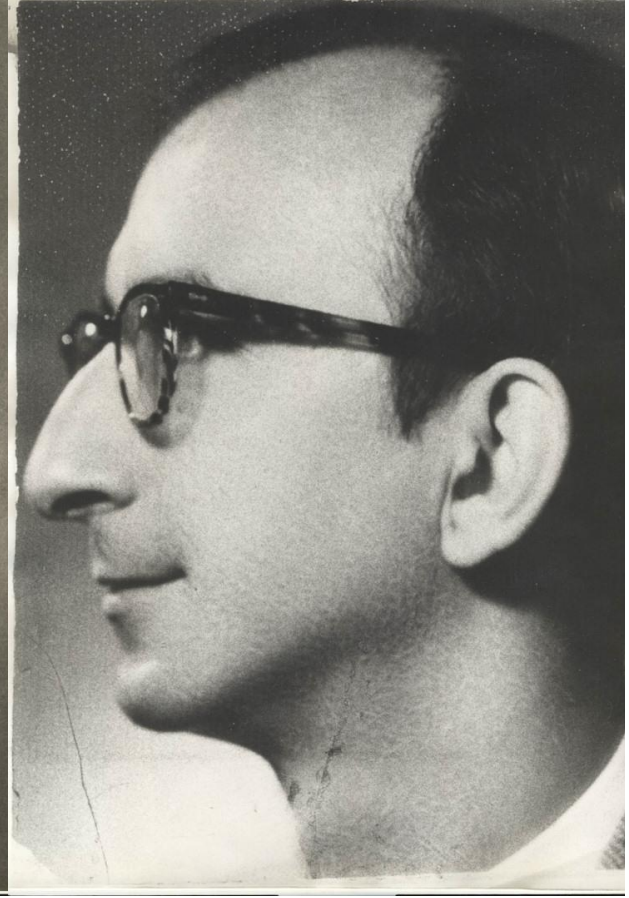
3.4. Kaynaklar

1. “Dünden Bugüne, Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlarıyla Söyleşi”, 27 Nisan 2006, Toplantı Tutanakları, ODTÜ, Ankara
2. Osman Yavuz Ataman, “Dünden Bugüne Fen-Edebiyat Fakültesi”, ODTÜ’LÜLER Bülteni, ODTÜ Mezunları Derneği Yayını, Sayı 150, Mart 2006, ss. 4-6, 2006
3. “Entelektüelin Dramı”, Haldun Özen, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002

4. Dekanlarımız

1. Cengiz Uluçay
(1960 – 1964, Matematik Bölümü)

2. Erdal İnönü
(1964 – 1970, Fizik Bölümü)

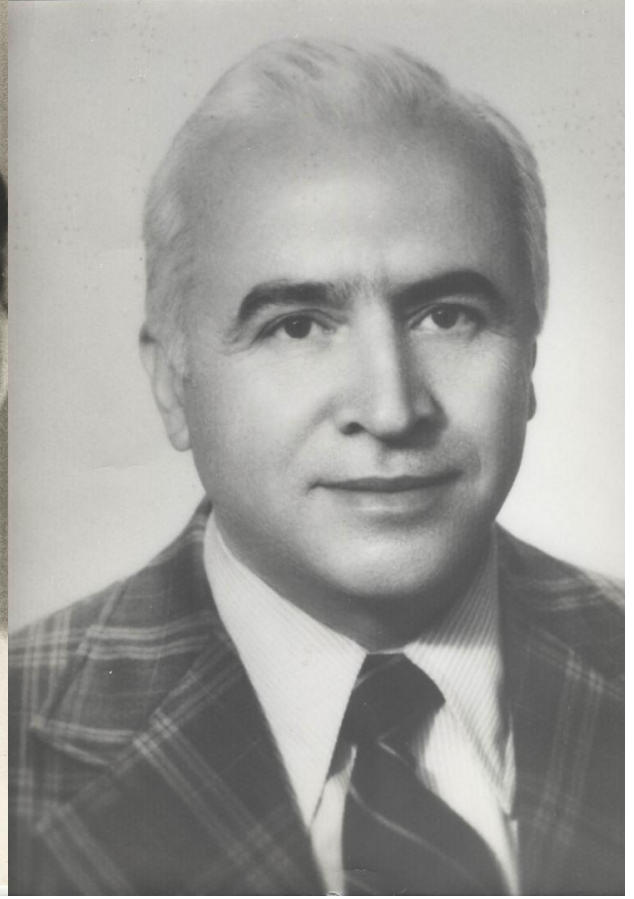
3. Raşit Tolun
(1968 – 1969, Kimya Bölümü)

4. Vedat Enüstün
(1970 – 1971, Kimya Bölümü)

5. Cahit Arf
(1971, Matematik Bölümü)

6. Bahattin Baysal
(1971 – 1973, Kimya Bölümü)

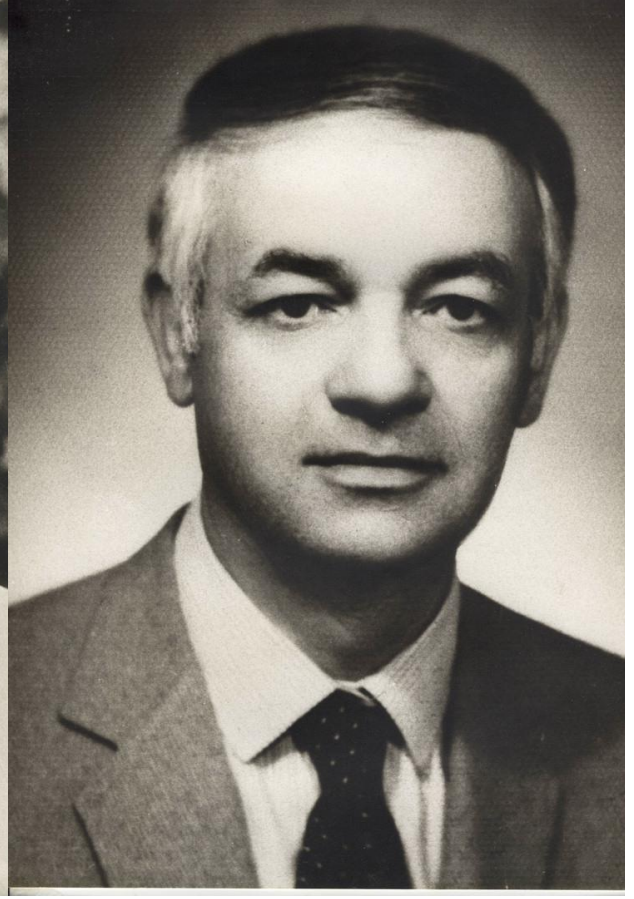
7. Namık Kemal Aras
(1973 - 1977, Kimya Bölümü)

8. Fuat Bayrakçeken
(1977 – 1978, Teorik Kimya Bölümü)

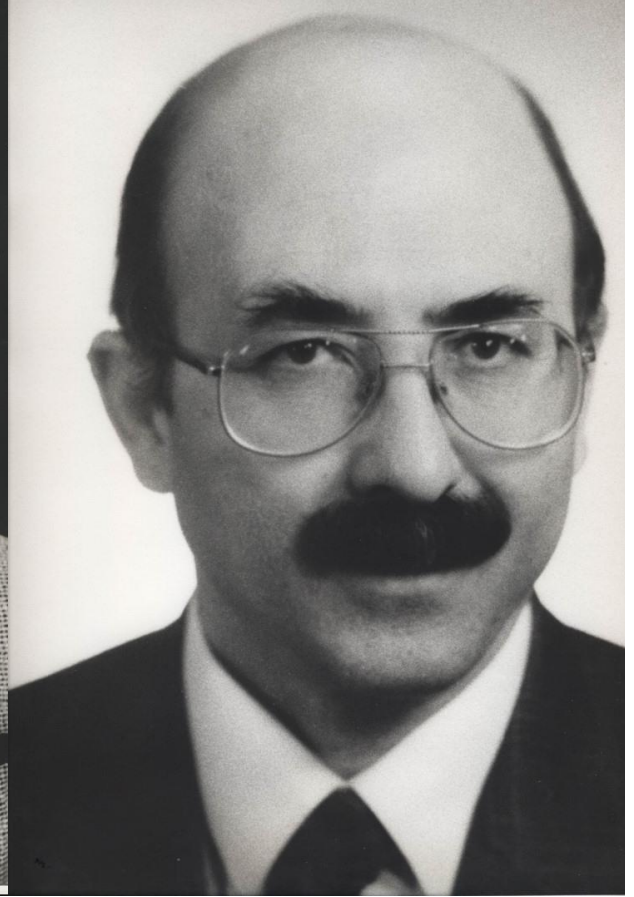
9. Tosun Terzioğlu
(1978 - 1982, Matematik Bölümü)

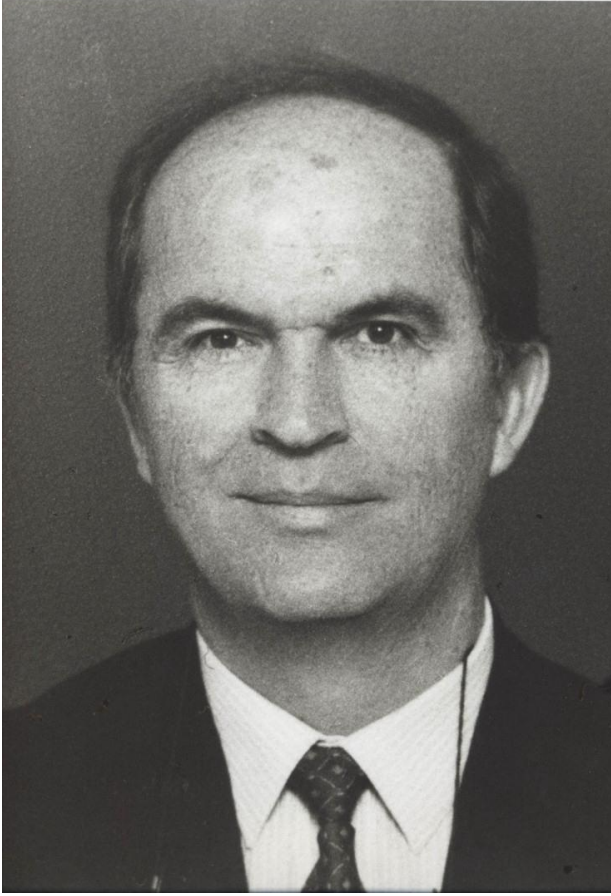
10. Tuğmaç Sayraç
(1982 – 1988, Kimya Bölümü)

11. Dilhan Eryurt
(1988 - 1993, Fizik Bölümü)

12. Halil Kırbyık
(1993 – 1996, Fizik Bölümü)

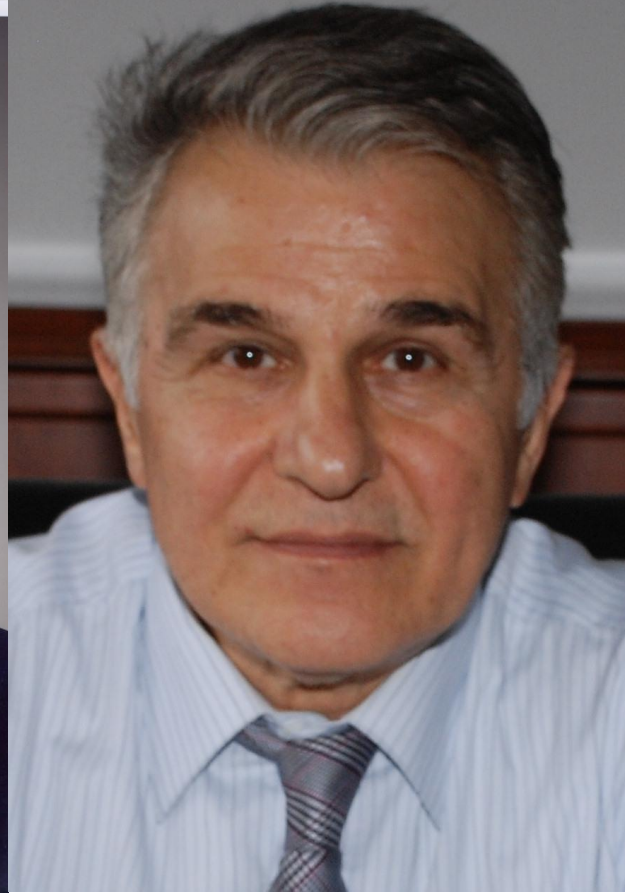
13. Mehmet Tomak
(1996 - 2002, Fizik Bölümü)

14. Osman Yavuz Ataman
(2002 – 2008, Kimya Bölümü)

15. Cüneyt Can
(2008 - 2012, Fizik Bölümü)

16. Ersan Akyıldız
(2012 – , Matematik Bölümü)